

საქართველო საქართველო

#1(2) 2007

ღასაველეთ საქართველო, სვანეთი
Західна Грузія, Сванеті

* * *

ძვირფასო მკითხველო,

ჟურნალი „საქართველო“ ერთადერთი ორენოვანი გამოცემა უკრაინაში, ქართულ და უკრაინულ ენებზე რომ იბეჭდება. ქართული ემიგრაციის ზრდამ აუცილებელი გახადა ამ ჟურნალის დაარსება. უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელი“ უკვე მეორე ნომერს გთავაზობთ. ვეცადეთ გულწრფელი ფოთფილიყავით და ჩვენი ქვეყნის სითბოსა და მაღლს თქვენამდე მოეღწია.

სასიხარულოა, რომ ჟურნალი „საქართველოს“ პირველი ნომერს დიდი გამოხმაურება მოჰყვა და მონონება დაიმსახურა. თქვენგან მიღებულია წერილებმა და მაღლობის ბარათებმა განგვანყო მეორე ნომერი უფრო საინტერესო გაგვეხადა. შევეცდებით გაფიფალისწინოთ თქვენი სურვილები და შენიშვნები, და საერთოდ, უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელის“ საქმიანობა, უფრო საინტერესო გავხადოთ.

მინდა დავარწმუნოთ, რომ კიევის კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრი ყველაფერს იღონებს რათა ჩვენს მომავალ თაობას მშობლიური ენის, ისტორიისა და კულტურის სიყვარული და ინტერესი გაუღრმავოს. სასიხარულოა, რომ დღეს ჩვენს ცენტრში არა მარტო ქართველები სწავლობენ, არამედ უკრაინელებიც, ისინი დიდი სიამოვნებით ეუფლებიან ქართულ ენასა და კულტურულ ტრადიციებს.

უკრაინის ქართველთა საზოგადოებისა და ჟურნალი „საქართველოს“ მიზანი ქართული დიასპორის შეკავშირება, მომავალი თაობისათვის ქართული ცნობიერების შენარჩუნება და იმ სიახლეთა გაცნობაა, დღეს რომ ჩვენს ცხოვრებაში ხდება.

გესურს, რომ, სწორედ, ჩვენი ჟურნალი გახდეს ის განმსაზღვრელი ფაქტორი, რომელიც უკრაინის დაცალკევებულ ქართულ დიასპორას შეაკავშირებს და გზას გაუკაფავს საზოგადოებასთან წარმატებული ინტეგრაციისაკენ.

ბესიკ შამუგია
უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელის“
პრეზიდენტი, (პროექტის ავტორი)

Шановне читачу!

Журнал „Сакартвело“ („Батьківщина“) - це єдиний в Україні журнал, що виходить українською та грузинською мовами. Збільшення чисельності грузинської еміграції в Україні поставило питання про необхідність заснування такого видання. Асоціація грузинів в Україні „Іберіелі“ пропонує Вам уже другий номер часопису. Ми намагалися бути щирими, щоб довести до Вас теплоту та щирість нашої країни.

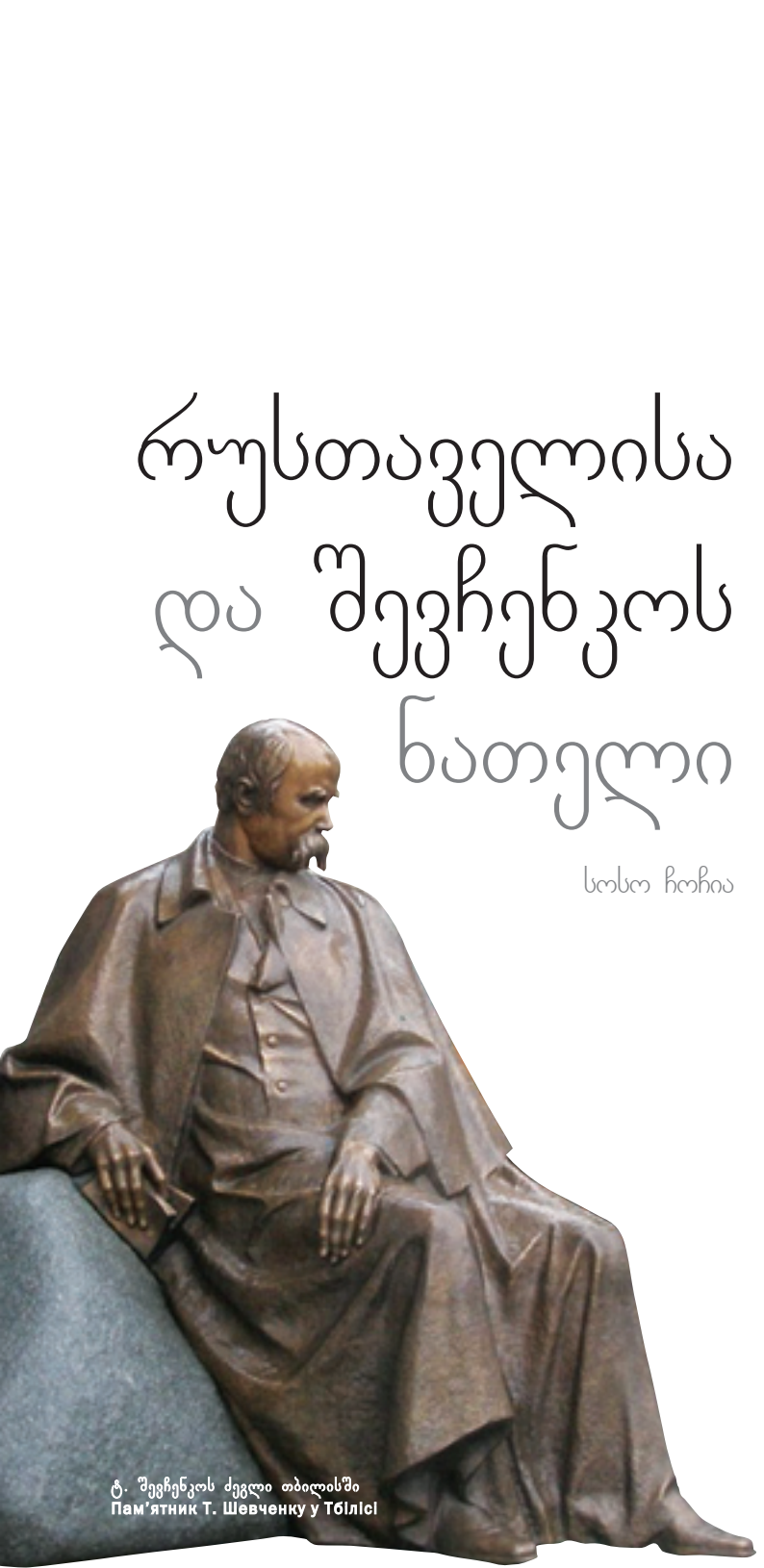
Вельми радісним є те, що після виходу першого номера „Сакартвело“ ми отримали масу позитивних відгуків. Отримані від Вас листи вдячності надихнули нас на те, щоби намагатися зробити другий номер журналу ще цікавішим. Докладатимемо зусиль, аби врахувати Ваші побажання та зауваження, справедливу критику і загалом зробити діяльність Асоціації грузинів в Україні „Іберіелі“ значно ефективнішою.

Хочемо запевнити Вас, що Київський культурно-просвітницький Центр нашої Асоціації робитиме все можливе, щоби майбутні покоління українців і грузинів поглиблювали своє прагнення вивчати і шанувати свою культуру, мову, історію. Дуже тішить, що нині в Київському культурно-просвітницькому Центрі навчаються не лише грузини, а й українці. Вони з великою приємністю вивчають грузинську мову, традиції та культуру.

Завданням грузинської громади в Україні та журналу „Сакартвело“ є об’єднання грузинів, які мешкають в Україні, щоби наші нащадки зберігали грузинську свідомість, а також ознайомлення з новинами сьогодення.

Ми прагнемо, щоби журнал „Сакартвело“ став фактором, який сприятиме успішному об’єднанню розпорошеної грузинської діаспори в Україні в єдину громаду.

Бесік Шамугія
Президент Асоціації грузинів в Україні „Іберіелі“
(автор проекту)

ტ. შევჩენკოს ძეგლი თბილისში
Пам'ятник Т. Шевченку у Тбілісі

რუსთაველისა და შევჩენკოს ნათელი

სოსო ჩოჩია

ჩვენი ქვეყნების – საქართველოსა და უკრაინის – ბოლო თვეების კულტურული ცხოვრების მნიშვნელოვან მოვლენებად უნდა ჩაითვალოს დიდი კობზარის ძეგლის გახსნა თბილისში, უნივერსიტეტის წინ და – ჩვენი სასიქადულო შოთა რუსთაველის ძეგლისა და სკვერის გახსნა კიევის ცენტრში, მისივე სახელობის ქუჩაზე.

უკრაინის პრეზიდენტი გ. იუშჩენკო რუსთაველის ძეგლთან
Президент України В. Ющенко у пам'ятника Ш. Руставелі

Світло Руставелі та Шевченка

Сосо Чочія

Найважливішим явищем культурного життя останніх місяців в Грузії та Україні стало відкриття пам'ятника великому Кобзареві у Тбілісі (навпроти держуніверситету), а також спорудження монумента та скверу на честь Шота Руставелі у центрі столиці України по вулиці, що носить ім'я видатного грузинського письменника.

Складно переоцінити роль цих митців в духовному житті обох націй. Шота Руставелі ще в XI столітті сягнув висот красного письменництва і є неzapepечним класиком всесвітньої літератури донині, а Тараса Шевченка справедливо називають „духовним батьком“ українців. Закономірно, що для увіковічнення та висловлення взаємної шани обидва народи, так би мовити, „обмінялися“ пам'ятниками шанованих осіб, що би більше пізнати культуру та шанувати духовні цінності обох народів.

ძნელია შეათვასო ამ ორი დიდი შემოქმედის როლი ჩვენი ერების სულიერ ცხოვრებაში. შოთა რუსთაველმა, ჯერ კიდევ მე-12 საუკუნეში დაიპყრო მსოფლიო პოეზიის პარნასი, ხოლო ტარას შევჩენკოს – სამართლიანად უწოდებენ უკრაინელი ხალხის სულიერ მამას და უბრაინია, რომ მათი ხსოვნის უკვდავსაყოფად და ურთიერთპატივისცემის დასტურად, ჩვენმა ერებმა, ასე ვთქვათ, „გასცვალეს“ სათაყვანო და საამაყო პიროვნებათა ძეგლები, რათა მეტი იკლდნენ ერთმანეთის შესახებ და პატივი სცნენ ერთმანეთის სულიერ ფასეულობებს. ჩვენთვის, ქართველებისათვის, შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“ ბიბლიისტოლა წიგნია, თუ გნებავთ, ჩვენი რწმენის, ტრადიციებისა და მენტალობის ბიბლია, ქვაკუთხედი, საფუძველთა-საფუძველი, ბალავარი და მტკიცე კედელი ჩვენი არსებობისა, იმედი საქართველოსა და ქართველი ხალხის უკვდავებისა და, ამდენად, იმედი უკეთესი ხვალისდელი დღისა... შეუძლებელია არ დაეთანხმო სიტყვებს: „როგორც პომეროსია ელადა, დანტე – იტალია, შექსპირი – ინგლისი, სერვანტესი – ესპანეთი, რუსთაველი საქართველოა...“.

ცნობილი ფაქტია ტარას შევჩენკოსა და აკაკი წერეთლის შეხვედრა 1859 წელს, პეტერბურგში, ისტორიის პროფესორ ნიკოლოზ კოსტომაროვის ბინაზე. მათ მთელი საღამო ცხოველ საუბარში გაუტარებიათ. საუბრობდნენ სარწმუნოებაზე, საქართველოს ისტორიასა და ლიტერატურაზე – მოსე ხონელიზე, შავთელზე, ჩახრუხაძეზე, რუსთაველზე... რუსთაველი ხომ ჩვენი ღვთაებრივი აკაკის განსაკუთრებული სიყვარული იყო, უნივერსიტეტში მისი საკანდიდატო ნაშრომიც „ვეფხისტყაოსანს“ ეხებოდა თურმე.

ამდენად, სავარაუდოა, რომ ტარას შევჩენკო კარგად იცნობდა რუსთაველის უკვდავ პოემას, თუმცა, იმხანად, მის სიცოცხლეში, სრული თარგმანი არ არსებობდა და ალბათ, შემთხვევითიც არაა, რომ სწორედ მისი მეგობარი და თანამოაზრე მიკოლა გულაკი – პირველი უკრაინელი მეკლეგარი იყო „ვეფხისტყაოსნისა“, მან, თბილისის პირველი გიმნაზიის მტატგარეშე თანამშრომელმა, რამდენიმე საჯარო ლექცია წაიკითხა თბილისში შოთა რუსთაველის ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე, ამ ლექციებს „დროებაში“ ივანე მაჩაბლის დადებითი გამოხმაურება მოჰყვა, ეს იყო 1884 წელი; „ვეფხისტყაოსნის“ პირველი უკრაინული თარგმანის მკდილობაც, აგრეთვე ტარას შევჩენკოს მეგობარს – ალექსანდრე ნაგოლცკის ეკუთვნის, მან, თავისი ცხოვრების ბოლო ორი-სამი წელი შეაღია ამ თარგმანს და სამწუხაროდ, დაუმთავრებელი დარჩა. ეს გახლავთ არა მარტო პირველი უკრაინული თარგმანი „ვეფხისტყაოსნისა“, არამედ ერთ-ერთი პირველი თარგმანი მსოფლიო ლიტერატურის ამ გაუხუნარი ძეგლისა.▶

Для нас, грузинів, безсмертний твір Руставелі „Витязь у тигровій шкурі“ є своєрідною Біблією нашої віри, традицій та ментальності. Це наріжний камінь, основа основ, оплот і нездоланий бастион нашого буття. Це надія на безсмертя Грузії та нашого народу, відтак сподівання на краще майбуття... Неможливо не погодитися зі словами поета: „Як Гомер є Еладою, так Данте – Італією, Шекспір – Англією, Сервантес – Іспанією, так Руставелі є Грузією...“

Відомий факт: Тарас Шевченко і Акакій Церетелі зустрічалися в Петербурзі у 1859 році в квартирі професора історії Миколи Костомарова. Цілу ніч вони у жвавій бесіді обмінювалися думками про релігію, історію та літературу Грузії. Зокрема, геніальні поети вели розмову про творчість видатних представників грузинської культури – письменника XII ст. Мосе Хонелі; поета, філософа і ритора XII-XIII ст. Іоанна Шавтелі; видатного поета XII ст. Чахрухадзе та про самого Руставелі. Обожнюваний усіма грузинами Церетелі особливо шанував творчість Шота Руставелі і навіть кандидатську роботу присвятив його „Витязу...“

Відтак, цілком імовірно, що Шевченко добре знав поему „Витязь у тигровій шкурі“, хоча в середині XIX ст. не існувало перекладу повної версії цієї поеми. І, мабуть, не випадково, що саме друг і одностудець Тараса Григо-

ტ. შევჩენკოს ძეგლის გახსნა თბილისში
Відкриття пам'ятника Т. Шевченку у Тбілісі

ровича Микола Гулак був першим українським дослідником творчості Руставелі. Микола Гулак – позаштатний працівник першої Тбіліської гімназії – прочитав у Тбілісі кілька публічних лекцій про життя і творчість Шота Руставелі, після яких у журналі „Дроеба“ (“Часи”)▶

საქართველოსა და უკრაინის პრეზიდენტები შ. რუსთაველის ძეგლის გახსნის დღეს
Президенти Грузії та України у день відкриття пам'ятнику Ш. Руставелі

დღეს კი, უკვე 70 წელზე მეტია რაც უკრაინელები „ვეფხისტყაოსნის“ ბაჟანისეულ თარგმანს კითხულობენ. აღსანიშნავია ისიც, რომ ამ უკვდავი პოემის რუსულად ერთ-ერთი მთარგმნელი – პანტელეიმონ პეტრენკო, წარმოშობით უკრაინელი იყო.

ისიც უნდა აღინიშნოს, თუ რა დიდი შთაბეჭდილება მოუხდენია ტარას შევჩენკოს აკაკი წერეთელზე (პოეტის მოგონებები ამ შეხვედრის შესახებ პირველად გაზეთ „ამიერკავკასიაში“ დაიბეჭდა 1911 წლის 26 თებერვალს): „აღვიარებ, რომ მე პირველად მისი (შევჩენკოს) სიტყვიბიდან გავიგე, თუ როგორ უნდა სამშობლოსა და საკუთარი ხალხის სიყვარული“ – წერდა პოეტი. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ფონდში კი ინახება აკაკის ხელნაწერი, რომელშიც იგი დიდი კობზარის შესახებ წერს: „დიდ ადამიანებს დიდი ერები წარმოშობენ, ისინი, საკუთარი ერის გარდა, სხვებსაც ეკუთვნიან – ამიტომაც, ჩვენც, ქართველებს, ნება გვიბოძეთ შევეერთეთ დიდ დღესასწაულს და პატივი ვცეთ ამ დიდი უკრაინელის სსოვნას“.

ყოველივე ზემოთქმულის ფონზე სრულიად ბუნებრივია ის გადანწყვეტილება, საქართველოს პრეზიდენტის უკრაინაში ვიზიტის დროს (2005 წლის 24-26 მარტი) რომ მიიღეს საქართველოსა და უკრაინის პრეზიდენტებმა, ტარას შევჩენკოს ძეგლის თბილისში დადგმის შესახებ. უკრაინის პრეზიდენტის შესაბამისი დავალებით კონკურსი გამოცხადდა. 2005 წლის 1 აგვისტოს კი გამარჯვებულად სცნეს ავტორთა კოლექტივი, – მოქანდაკის, უკრაინის სახალხო მხატვარის, ტ. შევჩენკოს სახელობის უკრაინის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის – ვ. ჩეპელიკის ხელმძღვანელობით.

ამა წლის 2 მარტს, საქართველოში უკრაინის პრეზიდენტის ოფიციალური ვიზიტის დროს, ქ. თბილისში საზეიმოდ გაიხსნა, კიევის ქალაქის სახელმწიფო ადმინისტრაციის მიერ საჩუქრად გადაცემული, ტარას შევჩენკოს ძეგლი.

з’явився позитивний відгук відомого перекладача Іване Мачабелі про виступи українського публіциста. Це був 1884 рік. Перша спроба перекласти „Витязя у тигровій школі“ українською також належить іншому соратнику і другові Тараса Шевченка Олександрові Навроцько-му. Це був відомий поет і громадський діяч, активіст Києво-Мефодієвського братства, після його розгрому царатом, емігрував до Батумі. Навроцький присвятив справі перекладу українською „Витязя у тигровій шкурі“ останні 3 роки свого життя, але, на жаль, не докінчив цю роботу. Це була не лише спроба вперше наблизити безсмертний твір Руставелі до українців, а й узагалі – один із перших у світі перекладів шедевр Руставелі. Тепер українці вже 70 років мають змогу читати рідною мовою „Витязя у тигровій шкурі“ у перекладі Миколи Бажана. Варто відзначити й те, що одним із авторів перекладу видатної грузинської поеми на мову росіян був інший українець за походженням – поет Пантейле-мон Петренко (народився біля Києва, а в юному віці з родиною переїхав до Грузії).

На Акакія Церетелі Шевченко справив величезне враження (спогади грузинського письменника про цю зустріч вперше були надруковані в газеті „Амієркав-касіа“ („Передкавказзя“) 26 лютого 1911 року. „Визнаю, що вперше дізнався з його (Шевченка. – ред.) слів, як любити Батьківщину і свій народ“, – згадував поет. У фондi рукописів Грузинської Академії наук зберігається рукопис великого Акакія, в якому він так пише про ук-раїнського Кобзаря: „Великих людей народжують великі народи. Вони, окрім своєї нації, належать і іншим на-родам. Тому і нам, грузинам, дозвольте долучитися до великого свята та шанувати пам’ять цього видатного українця“.

Відтак, цілком природнім є спільне рішення Прези-дентів Грузії і України (прийняте під час візиту Михаїла

ძეგლის გახსნის ცერემონიაში მონაწილეობა მიიღეს უკრაინის პრეზიდენტმა ვიქტორ იუშჩენკომ მეუღლესთან – ქალბატონ ეკატერინე ჩუმაჩენკო-იუშჩენკოსთან ერთად და საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა მეუღლესთან – ქალბატონ სანდრა რულოვსთან ერთად. ვიქტორ იუშჩენკომ მადლობა გადაუხადა საქართველოს პრეზიდენტსა და ხელისუფლებას საქართველოს დედაქალაქში დიდი კობზარის ძეგლის დადგმისათვის. „მსურს მადლობა გადაუხადო ქართველ ხალხს, პრეზიდენტსა და ხელისუფლებას, იმისათვის, რომ თბილისი შეემატა იმ ქალაქთა რიცხვს, სადაც ტარას შევჩენკოს ძეგლია აღმართული“, – თქვა მან. პრეზიდენტის რწმენით, ეს მორიგი დასტურია უკრაინელ და ქართველ ხალხს შორის ღრმა, მრავალსაუკუნოვანი მეგობრული ურთიერთობებისა.

საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა უკრაინულად ზეპირად წაიკითხა ტარას შევჩენკოს „ანდერძი“.

პრეზიდენტებმა ძეგლის საძირკველში ტარას შევჩენკოს მშობლიური სოფლიდან, – ძორინციდან ჩამოტახილი მიწა ჩაღეს.

2007 წლის 7 ივნისს, საქართველოს პრეზიდენტის არაოფიციალური ვიზიტის დროს უკრაინაში, კიევში, შოთა რუსთაველის ქუჩაზე საზეიმოდ გაიხსნა ჩვენი უდიდესი პოეტის – შოთა რუსთაველის ძეგლი და მისივე სახელობის სკვერი. ძეგლის ავტორები არიან – ქართველი მოქანდაკე პაატა გიგაური და არქიტექტორი დავით იაკობაშვილი, მათვე მოაწყვეს სკვერიც ამ ობიექტის ირგვლივ. "უნიკალური", როგორც საქართველოს პრეზიდენტმა აღნიშნა, არქიტექტურული ანსამბლისთვის ავტორებს აბსტრაქტული ფორმები შეურჩევიათ. გვეცნობა მონუმენტზე გამოკვეთილი ფრესკა – უფრო სწორედ, ფრესკის ასლი, იერუსალიმის ჭვრის მონასტრიდან. ეს, როგორც მეცნიერებს მიაჩნიათ, პოეტის სიცოცხლისდროინდელი პორტრეტია.

ქართველი კაცის გულს კი სულ სხვა სიხარულით ავსებს თავისი პოეტის ჩვეული სახე – სახე, შთაგონებით აღსავსე, ჭან-ღონით სავსე ახალგაზრდა პოეტისა, რომელიც ზის კალმით ხელში და შთაგონებით გამოჰყავს ყოველი ქართველისათვის ევრერიგად მახლობელი და საყვარელი, ბრძნული, ამოდ სასმენი და მომწუსხველი, თითქმის ლოცვით წარმოთქმული სტრიქონები:

„რომელმან შექმნა სამყარო ძალითა მით ძლიერითა“ და განუმეორებელ სამყაროში შევყავართ!

სიტყვებით გამოვიდნენ საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი, უკრაინის პრეზიდენტი ვიქტორ იუშჩენკო და კიევის მერი ლეონიდ ჩერნოშეცკი.

კიევის მერი გულითადად მიესალმა უკრაინისა და ▶

Сакашвілі до Києва у травні 2005 року) про встановлен-ня пам’ятника Тарасу Шевченкові у Тбілісі. Відповідним доручення українського Президента (N 1-1/357 17.05 2005 р.) оголошено конкурс на створення проекту пам’ятника видатному синові української землі. 1 сер-пня 2005 року його переможцем визнали авторський колектив під керівництвом народного художника Ук-раїни, лауреата премії ім. Тараса Шевченка Віктора Чепелика. 2 березня 2005 року під час офіційного візи-ту українського Президента до Грузії у Тбілісі урочисто відкрили переданий Київською держадміністрацією пам’ятник Шевченкові. В урочистостях з нагоди відкрит-тя пам’ятника брали участь Віктор Ющенко з дружиною пані Катериною Чумаченко-Ющенко та Михаїл Саака-швілі з дружиною пані Сандрою Руловс.

Віктор Ющенко висловив вдячність Президентові та керівництву Грузії за встановлення пам’ятника в сто-лиці держави. „Хочу подякувати грузинському народу, Президентові та уряду країни за те, що Тбілісі додалося до переліку міст, де встановлено пам’ятник нашому Кобзареві“, -- сказав Ющенко. За переконанням Прези-дента України, це стало ще одним

свідченням глибоких багатовікових дружніх стосун-ків обох народів. Президент Грузії Михаїл Саакашвілі напам’ять прочитав українською Шевченків „Заповіт“. Президенти заклали у постамент тбіліського пам’ятника грудку землі з Тарасової Батьківщини – села Моринці.

7 червня 2007 року під час неофіційного перебування Михаїла Саакашвілі в столиці України на вулиці Шота Руставелі урочисто відкрили пам’ятник нашого великого поета Шота Руставелі та сквер. Авторами пам’ятника класикові грузинської літератури є скульптор Паата Гігаური та архітектор Давід Іакобашвілі (вони ж обла-штували меморіальний сквер). Для „унікального“ (як відзначив пан Саакашвілі) архітектурного ансамблю автори підібрали абстрактні форми. На монументі бачи-мо викарбувану копію унікальної фрески з грузинського Хрестового монастиря у Єрусалимі, на якій, як вважа-ють історики, зберігся єдиний прижиттєвий портрет Руставелі.

Зовсім іншою радістю переповнюється грузинська душа, коли бачить більш звичний образ свого поета – молоде обличчя поета, який пером зосереджено виводить кожен рядок. Ці рядки - близькі і знайомі буд-якому із грузинів з юних років, ніби молитва: „Він, хто створив небеса силою великою, Він, Хто людям дав дух безтілесний“. Ці слова геніального поета проводять нас у незнаний світ. ▶

საქართველოს პრეზიდენტებს, დამსწრე საზოგადოებას და აღნიშნა, რომ იგი პირადად იყო შეპირებული საქართველოს პრეზიდენტს ამ ძეგლის დადგმას კიევის წმიდა მიწაზე, და ყოველი ღონე იხმარა, მიცემული სიტყვა არ გაეტეხა – ყველაფერი სწრაფად და ღირსეულად გაკეთებულიყო, რომ მისი გრძნობები საქართველოს მიმართ საოცრად თბილია და გულწრფელი. „ამ ძეგლის დადგმით ჩვენ კიდევ ერთი ნაბიჯი გადავდგით ჩვენი ქვეყნების მეგობრული ურთიერთობების განსამტკიცებლად“, – თქვა მან და იმედი გამოთქვა, რომ ეს სკვერი შეუყვარდება კიეველებს, ხოლო ქართველი ხალხისათვის კი იგი პატარა საქართველოდ იქცევა.

საქართველოს პრეზიდენტმა თავისი გამოსვლა უკრაინულად დაიწყო, ხაზი გაუსვა ამ ძეგლის გახსნის ისტორიულობას, მადლობა მიახსენა ყველას, ვინც აგებდა, ქმნიდა ამ ძეგლს და ახორციელებდა ამ იდეას. აღნიშნა, რომ ეს არაა მარტო ძმობისა და მეგობრობის შესტი, არამედ ჩვენი ხალხების კავშირია მომავალთან და საერთო იმედთან. შემდეგ კი ქართულად განაგრძო:

„მე მინდა, განსაკუთრებით აღვნიშნო ის ისტორიული ფაქტი, რომელიც დღეს აქ ხდება. კიევის ყველაზე ცენტრალურ ადგილას, ევროპის ერთ-ერთი ულამაზესი ქალაქის, ჩემთვის კი, ნამდვილად, მსოფლიოს ერთ-ერთი ულამაზესი ქალაქის ცენტრალურ ადგილას იხსნება უდიდესი პოეტის უნიკალური ძეგლი. ეს, ნამდვილად, ისტორიული მოვლენაა.

ჩვენ ამას წინათ თბილისის ცენტრში, უნივერსიტეტის წინ გავხსენით დიდი კოზმარის – ტარას შევჩენკოს ძეგლი. ახლა – ლესია უკრაინკას ძეგლს ვამზადებთ გასახსნელად თელავში, კახეთში, საქართველოს ულამაზეს კუთხეში.

სიყვარული და კეთილგანწყობილება ჩვენ ხალხებს შორის იმდენად ურთიერთდაკავშირებულია, რომ ძნელია გაარჩიო, სად მთავრდება ქართული პატრიოტიზმი და იწყება უკრაინული და პირიქით.

ჩვენი ხალხის მეგობრობა გაცილებით მეტია, ვიდრე მეგობრობა ორ პრეზიდენტს შორის. არსებობს, როცა კაცი პატიუებს კაცს, პრეზიდენტი პპატიუებს პრეზიდენტს და, როცა მეგობრობა დიად ძეგლებში განსხეულოდება სამარადისოდ.ეს ნიშნავს, რომ ერი პპატიუებს ერს, რომ ერს უყვარს ერი და ეს, დიახაც რომ სწორია, იმიტომ, რომ არც იუშჩენკო და არც სააკაშვილი უკვდავნი არ არიან, არცერთი ჩვენგანი არაა უკვდავი, ყველა წარმავალნი ვართ, თაობებს ცვლიან თაობები, მაგრამ ეს სულიერი კავშირი, ეს ძეგლი, გამოკვეთილი უმტკიცესი უკრაინული გრანიტისაგან, სამარადისოდ დარჩება და ჩვენ, ყველამ ამ ძეგლის წინ უნდა დავიფიცოთ, რომ მუდამ გულისთ ვატარებთ შოთა რუსთაველის სიტყვებს:

З промовою виступили Михаїл Саакашвілі, Віктор Ющенко та мер Києва Леонід Черновецький. Київський градоначальник сердечно привітав Президентів і чи-сельних присутніх і відзначив, що особисто обіцяв грузинському Президентові швидко спорудити достойний монумент на цій святій землі і докласти зусиль, щоби дотримати слова. Пан Черновецький відзначив, що його почуття до грузинського народу є особливо теплими і щирими. „Спорудивши цей пам’ятник, ми зробили ще один крок для зміцнення дружніх стосунків обидвох держав”, – підкреслив мер української столиці і висловив надію, що сквер стане улюбленим місцем відпочинку киян, а для представників грузинського народу цей невеликий парк стане „маленькою Грузією” в центрі столиці України.

Михаїл Саакашвілі розпочав свій виступ українською. Він відзначив винятковість історичного моменту і подякував усім, хто творив і втілював у життя проект пам’ятника. Грузинський Президент підкреслив, що це не тільки жест братерства та дружби, а вияв зв’язку обох народів з майбутнім та спільною ідеєю. Далі пан Саакашвілі продовжив рідною мовою: „Я хочу особливо відзначити значимість події, яка зараз відбувається у найгарнішому куточку в самому в серці Києва – одній з найкращих столиць Європи. Тут відкривається унікальний пам’ятник видатному поетові. Це справді історична мить. Нещодавно у центрі Тбілісі, навпроти університету, ми відкрили пам’ятник великому Кобзареві Тарасу Шевченку. Зараз ми готуємося до відкриття пам’ятника Лесі Українці у місті Телаві, у Кахетії, мальовничому куточку Грузії. Любов та доброзичливість між нашими народами настільки взаємопов’язані, що складно відділити, де закінчується грузинський патріотизм і починається

„ვინც მოყვარესა არ ეძებს იგი თავისა მტერია”.

მე მინდა, ყველას მივულოცო ეს ძალიან, ძალიან მნიშვნელოვანი დღე ჩვენი ურთიერთობებისა და ჩვენი ხალხების ისტორიაში”, – დაასრულა მან.

უკრაინის პრეზიდენტმა ვიქტორ იუშჩენკომ თავის გამოსვლაში სიაძვნებით გაიხსენა დიდი უკრაინელის – ტარას შევჩენკოს ძეგლის გახსნა თბილისში და თქვა, რომ ამაღელვებელი იყო სამშობლოს მონატრებული, საქართველოს უკრაინელი საზოგადოების ხილვა ამ ზეიმზე ქართველების გვერდით. აღნიშნა, რომ სიტყვას „პამიატნიკ” (ძეგლი), აქვს ერთი ფესვი და ამ ღონისძიების მნიშვნელობაცა და დანიშნულებაც ამ სიტყვაში მდგომარეობს, დღეს აქ ყოვლისმომცველიაო სიტყვა – „პამიატი”, ხსოვნა, – თქვა მან და განაგრძო:

„ქართველი გენიის ძეგლის გახსნით, ჩვენ დღეს დიდ საქმეს ვაკეთებთ. დიახ, ჩვენი ცხოვრება მართლაც არაა მარადიული, მაგრამ ამ ცხოვრებაში არსებობენ ნიშნები, რომლებიც საჭიროა თაობიდან თაობას გადავცეთ და ამიტომ ჩვენ დღეს აქ ვსაუბრობთ ორი ერის ნათესაობის შესახებ, ნათესაობისა, ისტორიის საშუალებით, გამოჩენილ პიროვნებათა ბედის საშუალებით. ამ ნათესაობითაა გამსჭვალული მთელი რიგი მოვლენებისა და დღეს ჩვენ აქ ვსაუბრობთ, სახეების საშუალებით, ორი ერის ისტორიული ხსოვნის შესახებ, ვლაპარაკობ რა, ჩვენი ისტორიული ნათესაობის შესახებ, მინდა შეგახსენოთ შევჩენკოს სიტყვები: „რა ბევრი რამაა საერთო ამ ხალხსა და ჩვენს ხალხს შორის”-ო. ასე ამბობდა იგი ქართველი ხალხის შესახებ. და დღეს ჩვენ ვგრძნობთ ამ ნათესაობას, ნათესაობას, რომელსაც ჩვენი ხალხის ისტორიაში, უკვდავ სახეებში, უკვდავ თხზულებებში აქვს ფესვები გადგმული. მხარიმხარ დევანან „ამბავი იგორის ლაშქრობისა” და „გეფხისტყაოსანი”, გურამიშვილი და სკოვოროდა, შევჩენკო და წერეთელი, ლესია უკრაინკა, ფრანკო და ილია ჭავჭავაძე. ესეც ჩვენი ისტორიაა. ეს ძეგლიც ჩვენს ისტორიას ეკუთვნის.”

„გაუმარტოს საქართველოს! გაუმარტოს უკრაინას!” – ქართულად დაასრულა მან თავისი გამოსვლა. ძეგლის გახსნის შემდეგ გაიმართა კონცერტი ანსამბლ რუსთავის მონაწილეობით, რომელსაც აწზორ ერქომაიშვილი ხელმძღვანელობს. საქართველოს სახალხო არტისტმა გურამ საღარაძემ, აღნიშნული ანსამბლის თანხლებით, ჩვეული ოსტატობით წაიკითხა „ანდერძი ავთანდილისა”.

დარწმუნებული ვართ, რომ შოთა რუსთაველის ეს სკვერი იქნება სწორედ საქართველოს მონატრებულ ქართველთა სულისმოსათქმელი, სულისმოსაბრუნებელი ადგილი... ♦

український і навпаки. Дружба між Грузією та Україною є чимось більшим, ніж просто дружба президентів двох країн. Ми відкриваємо пам’ятники нашим діячам, за-прошуємо один одного в гості, український і грузинський народ з любов’ю ставляться один до одного. Ющенко і Саакашвілі не вічні, але цей духовний зв’язок залишить-ся у віках. І ми маємо поклястися перед пам’ятником, спорудженим з найтвердішого українського граніту, що завжди в серці будемо носити слова Руставелі „Хто собі друзів не шукає, той собі самому – ворог”. Я хочу при-вітати всіх присутніх з цим дуже визначним історичним днем в історії обох країн”, – підкреслив Президент Грузії.

Віктор Ющенко у своєму виступі згадав приємні миті під час відкриття пам’ятника видатному українцеві Шевченкові у Тбілісі. Віктор Андрійович пригадав, наскільки був зворушений зустрічю з представниками українсь-кої громади Грузії, які нудьгують за рідною землею. Пан Ющенко відзначив, що в слові „пам’ятник” основою є слово „пам’ять”. “Коли ми говоримо про взаємини двох народів, то хочу підкреслити, що вони пов’язані історич-ними подіями. Відкриваючи пам’ятник грузинському генієві, ми робимо велику справу. Справді, наші життя не є вічними, але в житті існують знакові події, які треба передавати від покоління до покоління. Тому ми сьогод-ні говоримо про історичну спорідненість обох народів, віддаючи шану видатним особам. Така спорідненість пронизує багато явищ, коли ми сьогодні говоримо про історію наших народів, то хочу нагадати Шевченкові слова: „Як багато спільного між цим і нашим народом”. Так Він казав про грузинів. Сьогодні ми відчуваємо цю спорідненість, яка пустила корені в історії наших народів у безсмертних обличчях, безсмертних творах. Пліч-о-пліч стоять „Слово о полку Ігореві” та „Витязь у тигровій шкурі”, Гурамішвілі та Сковорода, Шевченко та Церетелі, Леся Українка, Франко та Ілля Чавчавадзе. Це наша історія і ці пам’ятники належать нашій історії. Хай живе Грузія! Хай живе Україна!”, – сказав український Президент. Останні слова він виголосив грузинською. Після церемонії відкриття пам’ятника почався святко-вий концерт за участю тбіліського ансамблю „Руставі” під керівництвом народного артиста Грузії Анзора Ер-комаішвілі. Народний артист Грузії Гурам Сагарадзе у супроводі хористів з „Руставі” з притаманною йому май-стерністю прочитав фрагмент з „Витязя у тигровій шкурі” – „Заповіт Автанділа”.

Ми переконані, що цей сквер біля монументу Руста-велі стане місцем, де можна відвести душу грузинам, що сумують за рідною Сакартвело... ♦

უკრაინის, საფრანგეთისა და თურქეთის ღიასპორის წარმომადგენლები
Представники грузинської діаспори з України, Франції та Туреччини

ქართული ღიასპორის დღე საქართველოში

ბესიკ შამუგია

მშობლიური ცა და მიწა, მთა-ბარი... საქართველოში მზეც სხვაგვარად ანათებს და მდინარეც სხვაგვარად ღუღღუნებს. ეს ჩვენი დედასამშობლოა, სადაც დაგვიბადეთ, გაგიზარდეთ და სადაც ყოველ ჭეშმარიტ ქართველს სურს სასუფეველი პპოვოს. აქ ხომ ჩიტებიც მშობლიურად ვალობენ, წვიმის შხაპუნიც გულის ელაციცება. გაზაფხულიც მშობლიურია, თითოეული ყლორტი – ქართული. სხვაგან ასეთ გაზაფხულს ვერ იხილავთ. თუმცა ბუნება ყველგან ბუნებაა, მაგრამ, შორეული და ცივი, გულის რომ არ ეკარება. სხვაგან, სიხარულიცა და ბედნიერებაც არაა სრულყოფილი. რადგან ის ერთადერთი შორსაა შენგან, მშობლიური სიოც არ გეფერება. გვერდით ის ადამიანები არ გყვანან, ვისაც უნდა გაუზიარო შენი სიხარული, ეს ის ხალხია, ვისაც ესიზმრები და გესიზმრება, რაგინდ განცხრობით ცხოვრობდე სხვა ქვეყანაში, მაინც მშობლიური მიწა გენატრება. ნოსტალგია არ გასვენებს და მოზღვაგებული დარდისა და უგუნებობის ჟამს ბევრჯერ გინატრია, ერთი წამით მაინც ჩამასუთნებო მშობლიური პაერი, რომელსაც მხოლოდ იქ აქვს განუყოფელი ნელსუნელება.

День грузинської діаспори на Батьківщині

Бесік Шамугія

Рідне небо, земля і гори... У Грузії навіть сонце сяє по-іншому. І річка жебонить особливо. Тому що ця земля є нашою матір'ю, місцем, де ми народилися, виросли і де кожен істинний грузин волів би спочити. Тут навіть пташки співають рідною мовою, і звичайний шум дощу особливо приємно тішить вухо. Тут кожна весна є рідною, кожен паросток розпускається по-особливому, по-грузинськи. А чи деінде весна могла би бути такою прекрасною? Хоча десь, можливо, все ніби таке ж, але водночас є далеким, холодним і за жодних обставин не западає в душу. На чужині і щастя, і радість не повні, бо гори Батьківщини далекі від тебе та й ласкавий вітерець не може ніжити тебе. На чужій землі немає поруч людей, з ким завжди можна ділитися радістю, людей, яким снимося ми і які приходять у наші сни. Як би добре не жилося за межами Грузії, завжди будеш сумувати за рідною землею, бо не дає спокою почуття ностальгії. Тож коли душа щемить неспокоєм, ми мріємо бодай на мить ковтнути рідного повітря, яке тільки в Грузії має такий неповторний смак.

Рішенням Президента Грузії Міхаїла Саакашвілі 2007 рік оголошено роком Грузинської діаспори, а 27 травня – Днем Грузинської діаспори. Відтак, під егідою Міністерства у справах біженців і розселення Грузії відбувся представницький міжнародний форум „Грузія та діаспора”.

Кінець травня цього року був особливо зворушливим для грузинської діаспори. Очевидно навіть природа рідного краю відчула прибуття своїх дітей з далечині. 140 грузинів, які представляли діаспори з 40 країн, особливо відчували тепло і ніжність тбіліської весни 2007-го. Незабутніми залишаться для наших краян з різних куточків планети кілька днів, проведених у Тбілісі, які подарувало діаспорянам керівництво рідної держави. У „місті теплих джерел” (так ще називають

საქართველოს პრეზიდენტის მიხედვით სააკაშვილის გადაწყვეტილებით, 2007 წელი ღიასპორებთან ურთიერთობის წლადა, ხოლო 27 მაისი – ქართული ღიასპორის დღედ გამოცხადდა. ამ ფაქტთან დაკავშირებით საქართველოს ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს თაოსნობით, გაიმართა საერთაშორისო ფორუმი „საქართველო და ღიასპორა”.

ამაღელვებელი იყო მაისის ბოლო დღეები ქართული ღიასპორის წარმომადგენელთათვის. თითქოს დედაბუნებამაც იგრძნოო ცხრამთას გადახვეწილი შეილების დაბრუნება. ირვგლივ ყველაფერი ბრწყინავდა და მშობლიური მხარის სითბოს აგრძნობინებდა 40 ქვეყნიდან ჩამოსული 140 ქართველს. დაუვინყარი იქნება თბილისში გატარებული დღეები, რომელიც ქართული ღიასპორის წარმომადგენლებს აჩოქა საქართველოს ხელისუფლებამ. სამშობლოს, ძირითადად, უცხოეთში მოღვაწე ქართული სათვისტომოების ხელმძღვანელები სტუმრობდნენ. განსაკუთრებით ამაღელვებელი იყო 26 მაისს, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ აღლოუმში მონაწილეობა, სხვადასხვა სამხედრო შენაერთები, ამაყად მოაბიჯებდნენ რუსთაველის პრისპექტზე. ყველა იქ დამსწრე ქართველს სიამაყით ეცხებოდა გული.

საზეიმო აღლოუმის შემდეგ, ქართული ღიასპორების წარმომადგენლებს, წმინდა სამების საკათედრო ტაძრის წინამძღვარმა – ილია ნასიძემ უმასპინძლა და ტაძარი დაათვალიერებინა. შემდეგ სამშობლოში დაბრუნებულ ქართველებს ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრი გიორგი ხევიაშვილი მიესალმა. სიტყვით გამოვიდნენ სტუმრებიც, ისინი განსაკუთრებულ კმაყოფილებას გამოთქვამდნენ იმის გამო, რომ მათი ვიზიტი სამშობლოში დამოუკიდებლობის დღეს, 26 მაისს დაემთხვა. მოგვიანებით, ქართული ღიასპორების წარმომადგენლები საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქმა ილია II-მ მიიღო, დალოცა და თითოეულ მათგანს საჩუქრები გადასცა.

„საქართველო მასპინძლობს უცხოეთში გაბნეულ თავის შვილებს, დღევანდელი შეხვედრა იმედით გვაესებს, რომ საზღვარგარეთ დარჩენილი ჩვენი მოღვბა, ჩვენი ფესვი არ დაიკარგება, რომ სამშობლოსა და ქართული კულტურის სიყვარული მომავალ თაობაშიც გაგრძელდება და იქნება ისევე ძლიერი, როგორიც თქვენშია. უნდა იკადღეთ, რომ ადრე თუ გვიან, სამშობლოში უნდა დაბრუნდეთ, რადგან მხოლოდ აქ შეძლებთ თქვენი შესაძლებლობების სრულიად გამოვლენას. ვერანაირი კეთილდღეობა ვერ გადასწონის იმ ბედნიერებას, რასაც ღვთისა და სამშობლოს მსახურება ჰქვია. სამშობლო გელოდებათ!” – ასე დალოცა თითოეული მათგანი პატრიარქმა.

საქართველოს ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტრომ სტუმრებს ღიასპორასთან ურთიერთობის საკითხებში ▶

უკრაინის დელეგაცია საქართველოს პარლამენტთან
Делегация України біля парламенту Грузії

засновану славним царем Вахтангом Горгасалі у V столітті теперішню столицю Грузії) гостювали керівники грузинських національних товариств, громадські діячі та науковці. Ці заходи були приурочені до Дня Грузинської діаспори і проходили з ініціативи Міністерства у справах біженців та розселення Грузії.

Представники грузинських діаспор з величезною гордістю за рідну країну спостерігали за військовим парадом з нагоди Дня Незалежності 26 травня, під час якого військовики Грузії демонстрували свій вишкіл на центральній магістралі Тбілісі – проспекті Руставелі. Після урочистої ходи військовиків представників грузинської діаспори приймав настоятель столичного собору Святої Трійці отець Ілля Насідзе, він ознайомив земляків з храмом. Згодом діаспорян привітав міністр у справах біженців та розселення Грузії Георгій Хевіашвілі. Представники грузинських товариств зарубіжжя висловили задоволення з приводу, що їхній приїзд збігся з Днем Незалежності Батьківщини. Потому представників діаспори вітав Католикос-Патріарх всея Грузії Ілля II. Він змовив молитву за учасників Днів Грузинської діаспори і вручив кожному з них подарунки.

„Грузія приймає своїх синів, розсіяних світами. Сьогоднішня зустріч надихає нас надією, що наші співвітчизники за кордоном не втратять свого коріння, що любов до рідної землі та любов до грузинської культури триватиме і в наступних поколіннях та буде такою ж сильною, як оце у вас. Маєте знати, що рано чи пізно мусите повернути на Батьківщину, бо тільки тут ви можете проявити всі ваші можливості і жоден добробут не переважить те щастя, що називається служити Батьківщині та Богові. Батьківщина чекає на вас!” – таким напутнім словом надихнув Патріарх Ілля II представників грузинських діаспор.

Міністр Хевіашвілі представив учасникам Форуму проект впровадження державної політики співпраці з грузинськими товариствами за кордоном – „Державну ▶

სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების – „საზოგადოებრივ მცხოვრებელ თანამემამულეებთან ურთიერთობის სახელმწიფო სტრატეგია“ პროექტი წარუდგინა. გავაუცნეს საზოგადოებრივ მცხოვრებელ თანამემამულეებთან ურთიერთობათა საქართველოს ცენტრის მიერ, ქართული ღია სპორისათვის სპეციალურად შექმნილი ინტერნეტ-საიტი (www.diaspora.ge).

ფორუმის მიმდინარეობისას მოეწყო ქართული ღიაპორის ცხოვრების ამსახველი ფოტოგამოფენა – „ჩვენი ღიაპორა“. ნაჩვენები იქნა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნაში მცხოვრებ ქართველთა ღიაპორის ყოფა-ცხოვრების ამსახველი ვიდეოკლასიკი.

ფიქრების ფარგლებში გაიმართა თურქეთში მცხოვრებ ქართველთა მიერ გამოცემული ჟურნალის – „ფიროსმანის“ პირველი ნომრის პრეზენტაცია. საქართველოს ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრის მოადგილე თამარ მახარაშვილმა გავეცნო ჟურნალ „ფიროსმანის“ მთავარი რედაქტორი ფაბრეტინ ჩილოღლუ, გამომცემელი შენაოლ თაბანი და რედაქტორი ერდაო ქუჩუკი. „ფიროსმანის“ პრეზენტაციაზე, ცნობილმა მომღერალმა ბაიარ შაჰინმა შეასრულა თავისი სიმღერა ფაბრეტინ ჩილოღლუს ლექსზე.

ფეოროუმის მონაწილეებს მიმართა საქართველოს
ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრმა გიორგი
ხევიაშვილმა, რომელმაც დიასპორის საერთაშორისო
ფეოროუმის მნიშვნელობის შესახებ ისაუბრა. მან
მოწვეულ სტუმრებს ქვეყნის აღმშენებლობის
პროცესებში თანამშრომლობა შესთავაზა და მომავალში
განსახორციელებელ პროგრამებსაც შეეხო: “ჩვენი
მიზანია, რომ უცხოეთში მცხოვრებ ქართველებს სწორი
წარმოდგენა ჰქონდეთ საქართველოში მიმდინარე
პროცესებზე. ქართული დიასპორისკენ რეალური ნაბიჯი
დღეს გადაიდგა. ამ ურთიერთობების გაფართოებას
მაქსიმალურად შევეცდებით. საქართველოს ხელისუფლება
უახლოეს პერიოდში დაამტკიცებს სათანადო პროექტს და,
სამისოდ, ბიუჯეტიდან შესაბამის თანხებს გამოყოფს. ჩვენი
სამინისტროს გარდა, ამ პროგრამის განხორციელებაში
აქტიურად ჩაერთვებიან სავარეო საქმეთა, განათლებისა და
მეცნიერების, კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის
სამინისტროები.

ამ ეტაპზე საერთოვლო განვითარების გზაზეა. ვიძლეოვნებთ, რომ ამ პროცესებში დიასპორის წარმომადგენლებიც აქტიურად ჩაერთვებიან. შესაბამის დახმარებას გავუწევთ მათ სამშობლოსთან კავშირუთოფრთობების შენარჩუნებასა და გაღრმავებაში. შხად ვართ, მაქსიმალურად შევეწყნოთ ხელი ადგილობრივი ორგანიზაციების, კულტურულ-საგანმანათლებლო, ქართველოლოგიური ცენტრების, „ქართული სახლების“ ჩამოყალიბებაში. ასევე, ყურადღებას

стратегію співпраці зі співвітчизниками, які живуть за межами Грузії". У своєму виступі міністр підкреслив значимість Форуму. Він запропонував діаспорянам співпрацювати заради розбудови рідної держави.

„Наша мета полягає у тому, щоби грузини, які живуть за кордоном, мали правильне уявлення про процеси, які відбуваються на Батьківщині. Сьогодні ми зробили реальний крок назустріч грузинській діаспорі. Ми намагатимемося максимально розширити ці стосунки. Керівництво держави в найближчому майбутньому затвердить відповідний проект і виділить з бюджету необхідні кошти. Окрім нашого міністерства у втіленні

програми активно братимуть участь міністерства закордонних справ, культури, охорони пам'яток та спорту, освіти та науки. Сподіваємося, що до цього процесу долучаться представники діаспор. Ми надаватимемо їм відповідну допомогу, щоби зв'язок грузинів з Батьківщиною зберігався та поглиблювався. Ми готові максимально сприяти грузинським культурно-просвітницьким організаціям у створенні „Грузинських Домів” у різних куточках світу. Також звертатимемо увагу на вивчення грузинської мови, традицій та збереження культурних цінностей. Для поглиблення стосунків між діаспорами різних країн буде сформовано об'єднуючі економічні, торгові, інформаційні та культурні взаємозв'язки. Це є метою нашої зустрічі. Спільними зусиллями ми це втілимо в життя”, – наголосив пан міністр.

Під час Форуму проводилася фотовиставка „Наша діаспора”. На ній були представлені світлини, які ілюструють діяльність грузинських національних товариств. У рамках виставки демонстрували відеоколаж, який розповів про сьогоднішню представників грузинських діаспор у світі. Також відбулася презентація інтернет-сторінки для діаспорян www.diaspora.ge, створеної урядовим Центром співпраці зі співвітчизниками за кордоном.

გავამახვილებთ, ქართული ენის სწავლების, ეროვნული ტრადიციებისა და კულტურული ღირებულებების შენარჩუნებაზე. სხვადასხვა ქვეყანაში არსებულ დიასპორათა შორის ჩამოყალიბდება ეკონომიკური, საეჭრო, სანიფორმაციო და კულტურული ურთიერთკავშირები. ეს არის ჩვენი შეკრების მიზნობაცა და მიზანაც. იმედია, საერთო ძალისხმევით ყველაფერი გამოვაგვივა. – აღნიშნა მინისტრმა.

ქართველი დიასპორის რამდენიმე წარმომადგენელი სამშობლოში პირველად ჩამოვიდა. სტუმრებს შორის გახლდათ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის პირველი თავმჯდომარის, ნიკო ჟორდანიას შვილი რეიკე ჟორდანიძე.

„მთელი ცხოვრება საქართველოში დაბრუნებაზე
ვოცნებობდი. საქართველოს ხელისუფლებამ ეს ოცნება
სინამდვილედ მიქცია. რამდენიმე წლის წინ ამის
წარმოდგენაც კი არ შემეძლო. გამაღობთ ამ შესანიშნავი
მასპინძლობისთვის. ამ წუთებში მხოლოდ იმაზე მწყიდბა
გული, რომ ჩემს ხალხს მშობლიურ ენაზე ვერ ვესაუბრები.
პირველად დავესწარი საქართველოს დამოუკიდებლობის
დღესასწაულს და საოცარი განცდა დამეუფლა. ნებისმიერი
ქართველისთვის, სადაც არ უნდა იყოს იგი, ეს დღე
სულოიერი ზემიბა.“ – აღნიშნა რეჟბე ჟორდანიბამ.

ფორუმს დაესწრო და თანამემამულეებს მიესალმა საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი. პრეზიდენტმა დისპარას საქართველოს სიმდიდრე უწოდა. მიხეილ სააკაშვილმა თანამემამულეებს საქართველოს აღმშენებლობაში აქტიური ჩართვისაკენ მოუწოდა: «ჯერ კიდევ ოთხი წლის წინ გვანაცხადეთ, რომ ჩვენ საქართველოს დავიბრუნებთ. ვგულისხმობდით არა მარტო ტერიტორიების დაბრუნებას, არამედ ჩვენი თანამემამულეების სამშობლოში დაბრუნებასაც. ბოლო თორმეტი წლის განმავლობაში საქართველო ნიჭიერმა საზოგადო მოღვაწეებმა დატოვეს. ქართველებმა უცხო ქვეყნებშიც წარმატებით გააკეთეს ეს. შედეგებაც არ დააყოვნა, მათ ახალი სიმაღლეების დამყარეს. ▶

У рамках Форуму відбулася презентація першого номеру журналу „Піросмані”, виданого грузинами з Туреччини. Заступник міністра у справах біженців і розселення Грузії Тамар Махарашвілі представила головного редактора журналу Пахреттіна Чіоглу, видавця часопису Шенола Табані та редактора видання Ердала Кучука. На презентації „Піросмані” відомий співак Байар Шахін виконав власну пісню на слова пана Чіоглу.

Варто відзначити, що кілька представників грузинської діаспори вперше відвідали Батьківщину. Серед таких гостей Форуму був син першого керівника Грузинської демократичної республіки (1917-1921 рр.) Ноє Жорданія – Реджеб Жорданія. «Я все життя жадав повернутися на Батьківщину і грузинська влада допомогла мені втілити цю мрію. А ще кілька років тому я на таке не міг навіть сподіватися. Дякую за чудовий прийом. У цю мить я лише шкодую, що не можу спілкуватися рідною мовою зі своїм народом. Я вперше на святі Незалежності Грузії і мене переповнює почуття неймовірної гордості. Цей день для кожного грузина, де б він не жив, є духовним святом», – відзначив Реджеб Жорданія.

Учасників Форуму привітав Президент Грузії Міхаїл Саакашвілі. Він назвав діаспору „скарбом Грузії” і закликів співвітчизників активніше включатися у процес відродження Вітчизни. „Ще чотири роки тому ми заявили про об’єднання Грузії. Ми мали на увазі не лише повернення наших територій, а й повернення співвітчизників на Батьківщину. За останніх 12 років Грузію залишило дуже багато талановитих, активних представників нашого суспільства. Грузини і на чужині успішно торують свої життєві шляхи і результат не забарився – вони почали підкорювати нові вершини. Я прийшов до вас, щоб висловити свою подяку за збереження грузинського духу. Знаю, що сьогоднішня ▶

მინდა, დიდი მადლობა გითხრათ იმისთვის, რომ ასე ინარჩუნებთ ქართულ სულისკეთებას. ვიცი, ღღევანდელი შეხვედრა დიდ ემოციებთან არის დაკავშირებული. მეც ვყოფილვარ ქვეყნიდან გადახვეწილი. საქართველოს შესახებ ინფორმაციასაც ვერ ვიღებდი, იშხანად, ჩვენი ქვეყანა არავის აინტერესებდა. დღეს - მთელი მსოფლიო იცნობს და ანგარიშს უწევს. რა წარმატებასაც არ უნდა მივაღწიოთ, სამშობლოს ვერსად გავუქცევით. სამშობლოა მარადიული ამქვეყნად, სხვა - ყველაფერი წარმატებაა”.

ქართული დიასპორის წარმომადგენლების სახელით მიხეილ სააკაშვილს ფერეიდნელი ქართველი საიდ მულოანი მიესალმა. „ქართული ცნობიერება ოთხი საუკუნის განმავლობაში გაუსაძლის პირობებში შევინარჩუნეთ, – აღნიშნა მან, – ამით, ჩემმა წინაპრებმა შეუძლებელი შეძლეს. ბედნიერი ვიყავი, როდესაც საქართველოს პრეზიდენტი ფერეიდანში ჩამობრძანდა. მე ვარ იმ თაობის წარმომადგენელი, რომელიც ნანატრი ოცნების ახდენას მოესწრო. ეს ჩვენი ისტორიის ოქროს ფურცლებია. ყველანი ძალიან მიყვარხართ, თავს უფლებას ვაძლევ, ფერეიდნულად დაგემშვიდობოთ – „ღმერთს ებარებოდეთ“... ფორუმის მონაწილეებს უმსაბინძოეს, აგრეთვე, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა და ებრაულმა სათემო სახლმა. სწრაფად ჩაიარა სამმა დაუფიქარმა დღემ. დედასამშობლომ თავისი შვილები უცხოეთში გააცილა, მაგრამ, თითოეულ მათგანს იმედის ნაპერწკალი ჩაესახა და დარწმუნდა, რომ ქვეყანას დასაკარგავი შვილები არა ჰყავს. როგორც ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრმა, ბატონმა გიორგი ხვეიაშვილმა, კიევში ყოფნისას, ბრძანა – პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის მოწოდება ქართველი ემიგრანტების სამშობლოში დაბრუნების თაობაზე იმასაც ნიშნავს, რომ უცხო ქვეყანაშიდაც შეიძლება საქართველოასთვის გარჯა და ჩვენც ყველანიარად ვეცდებით, ჩვენი საქმიანობა საქართველოს კეთილდღეობას წაადგეს. ♦

зустріч пов’язана з багатьма емоціями. І мені довелося бути відірваним від рідної землі. Я не міг навіть отримувати інформацію про Батьківщину, бо на той час наша країна нікого не цікавила. Сьогодні про нас знає цілий світ і рахується з нами. Яких би успіхів ми не досягали, ми не роздільні з нашою Вітчизною. Батьківщина – вічна, все інше минуще”, – сказав Президент Грузії.

Від представників діаспори Міхаїла Саакашвілі вітав представник грузинської громади з долини Ферейдан (територія Ірану) Саїд Муліані: „Упродовж чотирьох століть ми зберегли грузинську свідомість у найважчих умовах, – відзначив він. – Таким чином, наші предки зробили неможливе. Я був найщасливішим у світі, коли Президент Саакашвілі прибув у Ферейдан. Я щасливий, що є представником покоління грузинів Ферейдану, яке дочекалося цієї мрії. Це золоті сторінки нашої історії. Я люблю вас усіх і дозволю собі закінчити виступ так, як прощаються грузини у наших краях: „Доручаю вас Богові”.

Учасників Форуму гостинно приймали в Тбіліському державному університеті та в Єврейському общинному домі столиці Грузії.

Дуже швидко пролетіли три незабутні дні. Матір-Батьківщина відпровадила свої дітей за кордон, але в кожному з них запалала іскорка надії і впевненості, що для Батьківщини немає дітей, яких можна втрачати. Як відзначав міністр Хевіашвілі під час свого візиту до столиці України, „заклик Міхаїла Саакашвілі до грузинських емігрантів про повернення на Батьківщину означає також і те, що й на чужині треба більше робити для Грузії”. І ми, представники грузинської діаспори, зробимо все, щоб наша діяльність щонайбільше посприяла добробуту рідного краю. ♦

საქართველოს საელჩო ქართველების სამსახურშია

Грузинське посольство - на службі грузинам

ინტერვიუ საქართველოს საგანგებო და
სრულუფლებიან ელჩთან უკრაინაში
ბატონ გრიგოლ ქათამაძესთან

Інтерв'ю з Надзвичайним та Повноважним
послом Грузії в Україні
паном Гріголом Катамадзе

Зნობილია, რომ თქვენ კიევის საერთაშორისო ინსტიტუტი დაამთავრეთ. რამ განაპირობა სასწავლებლად თქვენი კიევში ჩამოსვლა და ხომ არ გაიხსენებდით სტუდენტობის წლებს? სხვათაშორის, უკრაინელი ჟურნალისტებიც ხშირად იფიქვს მეკითხებიან ხოლმე. სიმაღლე გითხრათ, ჭერ კიდევ სკოლაში ვოცნებობდი ოურისტი გამოვსულიყავი. სკოლა 1979 წელს დაგამთავრე. მაშინ, ყოფილ საბჭოთა კავშირში, ამ პროფილის ორი ინსტიტუტი იყო: მოსკოვის საერთაშორისო ურთიერთობების ინსტიტუტი, სადაც პრაქტიკულად შეუძლებელი იყო მოხვედრა, და კიევისა. სამწუხაროდ, მხოლოდ მერე წელს ჩავერიცხე. პირველი გამოცდის შემდეგ კონკურსი სამმა ქართველმა გავაფრძელეოთ, ადგილი კი ორი იყო. საბოლოოდ სტუდენტები გაუხდით – მე და დათო შიხაშვილი. ახლა, რაც შეეხება მეგობრებს. სხვა სტუდენტებთან განსხვავებით, მე არამარტო ჩემი კურსის სტუდენტებთან მქონდა ურთიერთობა, არამედ სხვა კურსის სტუდენტებთანაც. ეს იმით იყო განპირობებული, რომ 1981-1985 წლებში სტუდენტთა პროფკავშირის საბჭოს თავმჯდომარე ვიყავი. ჩემი სტუდენტობისდროინდელი მეგობრები დღეს უკრაინულ პოლიტიკაში, ბიზნესში და აღმასრულებელ ხელისუფლებაში არიან: პეტრო პოროშენკო „ჩვენუკრაინელი“, სერგეი ტერიოხინი, ოულია ტიმოშენკოს ბლოკის წარმომადგენელი, ლეონიდ კოვარა, რევიონთა პარტიას წარმომადგენს, იგორ ხარჩენკო – უკრაინის ელჩია დიდ ბრიტანეთში. სხვათაშორის, პეტრო პოროშენკო, სატრანსპორტო კორპორაციის მფლობელია და, როცა საქართველოში კომუნალური და სატრანსპორტო აღმშენებლობა დაიწყო, ▶

Відомо, що ви закінчили Київський інститут між-народних відносин. Чому ви приїхали до Києва на навчання і які ви маєте спогади про студент-ські роки? Цікаво, що й українські журналісти часто задають мені такі питання. Ще у школі я мріяв стати юристом міжнародного права. Школу закінчив у 1979 році. Тоді в колишньому Союзі було всього два інститути відповідного профілю: Московський інститут між-народних відносин, вступити в який було практично неможливо, і Київський. На жаль, я вступив лише з другої спроби. Хоча й тоді був дуже великий конкурс. Після першого вступного іспиту конкурс разом зі мною продовжили ще двоє грузинів, а вступити до інституту могли лише двоє. Врешті-решт студентами стали я і Дато Шіхашвілі. З приводу друзів, то на відміну від інших спудеїв, я мав стосунки не тільки зі студентами свого курсу – з 1981 по 1985 роки я був керівником студентського профкому. Мої студентські друзі сьогодні працюють в політиці, бізнесі та у виконавчій владі. Багато з них є представниками різних політичних сил. Петро Порошенко – „нашоукраїнець”, Сергій Терьохін – представник Блоку Юлії Тимошенко, Леонід Кожара – у Партії Регіонів, Ігор Харченко - посол України у Великій Британії. Між іншим, Петро Порошенко є власником транспортної корпорації, і коли в Грузії почалася розбудова транспортної і комунальної сфери, він був ▶

ძვირთვასო მეგობრებო!

კიევის ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრი აცხადებს მსურველთა მიღებას:

- ქართული საკვირაო სკოლაში (უმცროსი და საშუალო ასაკის ბავშვები);

- ქართული ენის კურსებზე (უფროსი ჯგუფი. სწავლის ვადა – 1 წელი);

- ქართული ცეკვის წრეზე;

სწავლა დაიწყება 8 სექტემბერს.

მისამართი: ქ. კიევი, შულიაევკის ქუჩა 10/12

+38067-449-10-96

info@iberieli.org

Шановні друзі!

Грузинський культурно-просвітницький центр у Києві оголошує набір бажаючих:

- в грузинську недільну школу (діти молодшого та середнього віку);

- на курси грузинської мови (для дорослих. термін навчання — 1 рік);

- гурток грузинського танцю.

Початок занять у 8-го вересня

Адрес: м. Київ, вул. Шулявська, 10/12

პირველი კაცი იყო, ვინც რამდენიმე ახალი სამარშრუტო ავტობუსი აჩუქა საქართველოს. ისე, ვცდილობ, მეგობრული კავშირები ჩემს საქმანობაში არ გამოვიყენო.

როგორ შეიფასებდით ქართულ-უკრაინული ურთიერთიერთობების განვითარებას თქვენი ელოზობის პერიოდში?

სიმართლე გითხრათ, ასეთი ანალიზი არ გამიკეთებია.

უნდა აღინიშნას, ჩვენ ქვეყნებს შორის, ისტორიულად ჩამოყალიბებული ტრადიციული ურთიერთობებია; საქართველოსა და უკრაინის პრეზიდენტების მეგობრობამ კი შექმნა პირობა იმისა, რომ ეს ურთიერთობები უფრო მაღალ საფეხურზე ასულიყვნენ. თუ ზოგადად ვიტყვით, აღნიშნული ურთიერთობები მოიცავენ პოლიტიკურ, საგაჭრო-ეკონომიკურ და კულტურულ თანამშრომლობას. ჩვენ საერთო მიზნები გვაქვს, ერთნაირად ვებდეთ ჩვენს მომავალს ევროატლანტიკური სტრუქტურების – ნატოსა და ევროკავშირის – შემადგენლობაში. თხოუმეტი წლის წინ უკრაინა საქართველოს მეთოთხმეტე საგაჭრო პარტნიორი იყო, დღეს – იგი პირველ სამეულში შედის. 2001 წელს საგაჭრო-ეკონომიკური ბრუნვა 47 მლნ ამერიკულ დოლარს შეადგენდა. ექვს წელიწადში მან 400 მლნ შეადგინა და ჩვენ დღეს, გვაქვს იმის შესაძლებლობა, რომ სამ წელიწადში ამ ციფრმა ერთ მილიარდს მიაღწიოს. ამ პერიოდის განმავლობაში ჩვენმა ხელისუფლებამ, საელოების მეშვეობით, შექმნა ისეთი სამართლებრივი ბაზა, რომელმაც ხელოფები გაუხსნა მწარმოებლებს, ბიზნესს და სხვა სახის ურთიერთობებს. როცა საგაჭრო-ეკონომიკურ ურთიერთობებზე ვსაუბრობთ, გვულისხმობთ ისეთი სახის ხელშეკრულებებს, როგორიცაა ორმაგი დაბეგვრიდან განთავისუფლება, კოოპერირება ორ ქვეყანას შორის, შეთანხმება თავისუფალი საგაჭრო რეჟიმის შესახებ. საქართველოსა და უკრაინის რეგიონებს შორის აქტიურად მიმდინარეობს ურთიერთთანამშრომლობის პროგრამების განხორციელება. მაგალითად, კახეთსა და ივანო-ფრანკოვსკს შორის. საუბარია, არამარტო ეკონომიკურ, არამედ კულტურულ ურთიერთობებზეც. უკვე განხორციელდა ოცდაათი ბავშვის დასვენება კახეთიდან ივანო-ფრანკოვსკში და პირიქით. უფრო მეტიც, ივანო-ფრანკოვსკის ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ გამოჰყო ადგილი, სადაც კახეთის კუთხე შეიქმნება. ასევე, მეგობრული ურთიერთობებია იმერეთსა და ჟიტომირის ოლქს შორის. ჩატარდა ჟიტომირის დღეები იმერეთში და იმერეთისა – ჟიტომირში. ამგვარი ვიზიტების დროს ერთმანეთს სტუმრობენ ხოლმე არამარტო კულტურისა და ხელოვნების წარმომადგენლები, არამედ საგაჭრო-ეკონომიკური სფეროების წარმომადგენლებიც, რაც ხელს უწყობს ორივე ქვეყნის ურთიერთკავშირების გააქტიურებას. ამჟამად საქართველოში მიმდინარეობს უკრაინის წელიწადი, 2005 წლის აპრილიდან 2006 წლის აპრილამდე კი უკრაინაში საქართველოს წელიწადი აღინიშნებოდა. მსგავსი გამოცდილება უბრეცედენტოა. ჩატარდა მთელი რიგი ღონისძიებებისა, ჩემი აზრით, ეს წელიწადი ძალიან ნაყოფიერი იყო, კულმინცია

პერშოю людиною, яка подарувала Грузії кілька марш-рутних автобусів. Але загалом я намагаюся у своїй професійній діяльності не використовувати приватні контакти з друзями.

Як ви оцінюєте розвиток грузинсько-українських стосунків за час вашої роботи послом в Києві?

Варто відзначити історично сформовані традиційні стосунки між обома країнами. Дружба між президентами обох держав дала поштовх до того, що взаємини між Україною і Грузією перейшли на новий, якісно вищий щабель. Загалом ці контакти охоплюють політичну, торгово-економічну та культурну сферу. Наші країни мають спільну мету в багатьох питаннях. Ми однаково бачимо наше майбутнє в Євроатлантичних структурах, тобто членство в НАТО і ЄС. Грузія та Україна зазвичай консультуються, а потім зі спільною позицією виходять на міжнародну арену. 15 років тому Україна займала чотирнадцяте місце в переліку торгових партнерів Грузії, сьогодні вона входить до першої трійки. У 2001-му торгово-економічний оборот між двома країнами становив 47 мільйонів доларів. За шість останніх років цей показник сумарно склав 400 млн. доларів. Є можливості, аби він виріс до мільярда доларів. Упродовж останніх років влада обох країн за сприяння своїх амбасад сформувала таку правову базу, яка розв'язала руки промисловцям та бізнесу. Коли ми говоримо про торгівельно-економічні стосунки, то маємо на увазі такі нормативні акти, як звільнення від подвійного оподаткування, кооперацію між двома країнами та узгодження режимів вільних економічних зон. Регіони Грузії та України реалізують державні програми співпраці. Приклад – стосунки між Кахетією та Івано-Франківщиною. Мова йде не лише про економічні, а про культурні взаємини. Скажімо, 30 дітей з Кахетії і стільки ж з Франківщини відпочивали в Україні і в Грузії, а місцева влада Івано-Франківська виділила в обласному центрі місті місце для створення „Кахетинського куточка“. Такі ж дружні стосунки між Імереті і Житомирською областю. В Імереті проходили Дні Житомирщини, а в Житомирі – Дні Імереті. Під час візитів контактували не тільки активісти культури і мистецтва, а й представники бізнесу, що, безперечно, сприяє активізації зв'язків.

Зараз у Грузії триває Рік України, а у 2005-2006 роках в Україні проходив Рік Грузії. Досвід проведення таких заходів є безпрецедентним. Проведено цілу низку імпрез і, на мою думку, цей рік дав добрі плоди. Кульмінацією Року Грузії в Україні стала виставка

Нікоз ფიროსმანის ნამუშევრების გამოფენა გახლდათ, რომელიც უკრაინაში 1930 წლის შემდეგ არ ჩატარებულა. მაღლობის მეტი რა მეთქმის მეცენატების დიმიტრი ანდრეევსკისა და ივორ ფორონოვის მიმართ, რომლებმაც მთელი ფინანსური დატვირთვა საკუთარ თავზე აიღეს. ჩამოტანილ იქნა ოცდათხუთმეტი ნამუშევარი, რომელიც 42 მლნ ამერიკულ დოლარად იქნა შეფასებული. ეს, საკმაოდ დიდ დაზღვევას საჭიროებდა. გარდა ზემოთხსენებულისა, საქართველო და უკრაინა სტრატეგიული პარტნიორებიცაა. როდესაც შავი ზღვის ფლოტის გაყოფა ხდებოდა, 1996 წელს, უკრაინამ პირველი კატარღა გადმოგვცა საჩუქრად, ხოლო 1999 წელს – სარაკეტო ხომალდი. გარდა ამისა, უკრაინამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ქართული ჯარის აღმშენებლობის საკითხში. სამხედრო თვალსაზრისით, დიდი დახმარება გავეწიეს აგრეთვე ამერიკის, ევროპისა და ნატოს სხვა წევრმა ქვეყნებმა. ამდენად, საქართველოს სამხედრო პოტენციალი საგრძნობლად გაიზარდა. როგორც მოგვხსენებათ, საქართველო და უკრაინა სამხედრო განვითარების ახალ ეტაპს გავდივართ, ვცდილობთ, გაეუსწორდეთ ნატოს სტანდარტებს და შევასრულოთ ნატოში განწერიანებისათვის აუცილებელი პირობები.

ჩვენთან ძალიან ბევრი შეკითხვა მოდის სხვადასხვა საპასპორტო პროცედურასთან დაკავშირებით. რა ცვლილებებია ამასთან მიმართებით?

90-იანი წლების დასასრულს, გარკვეულ სიძნელეებს განიცდიდით პასპორტების გაცემასთან დაკავშირებული საპროცედურო ვადები ირდევოდა, რაც ბევრ უხერხულობას ქმნიდა. დღეს ეს პრობლემები დაძლეულია. ოდესაში, ჩვენს გენერალურ საკონსულოს, რომელსაც ამა წლის მაისიდან ახალი ხელმძღვანელი ჰყავს – ზურაბ კვაჭაძე – უფლება მიეცა, საქართველოს საელოჩოს საკონსულო სამსახურთან ერთად, საქართველოს მოქალაქის პასპორტი გასცეს, რაც ჩვენს მოქალაქეებს – ნიკოლაივის, ოდესის, ყირიმის ოლქის მკხოვრებლებს, პასპორტის მიღების პროცედურას, მნიშვნელოვნად გაუადვილებს. კიევში საქართველოს საელოჩოს საკონსულოს თანამშრომლები: კონსული – თეიმურაზ ნიშნიანიძე, კიევის შინაგან საქმეთა აკადემიის კურსდამთავრებულია, ასპირანტი; ნინო ღუმბაძე – კიევის საერთაშორისო ურთიერთობების ინსტიტუტის კურსდამთავრებული, მათ გვიან დამემდე უწევთ მუშაობა, ჩვენი მოქალაქეების პრობლემების გადასაწყვეტად. დიდი სურვილი გვაქვს, ყველა მოქალაქეს დავეხმაროთ. მოქალაქე, რომელსაც სურს პასპორტის გამოცვლა ან ჯერ კიდევ ძველი, საბჭოთა კავშირის დროინდელი პასპორტი აქვს (რომელიც ორი წელია არსად მიიღება), ვაღივებულია დაუჯონებლივ გამოცვალოს და მიიღოს საქართველოს მოქალაქის ახალი პასპორტი. აქვე მსურს, თქვენი ჟურნალის მეშვეობით, მიგმართო უკრაინაში მცხოვრებ საქართველოს მოქალაქეებს, მაქსიმალურად დაიცვან უკრაინის კანონმდებლობა, ხოლო თუ მათ არაკანონიერად მოექცევიან, მოგვმართონ საკონსულოს ცხელ ხაზზე – (044) 592 58 53, ►

творів Ніко Піросмані, яка в Україні не демонструвалася з 1930 року. Не можу сказати нічого крім слів подяки меценатам Дмитрові Андрієвському та Ігорю Воронову, які взяли на себе весь фінансовий тягар заходу. До Києва привезли 35 полотен Піросмані, вартість яких оцінюють у 42 мільйони доларів, а це вимагало великої страховки.

Україна і Грузія є стратегічними партнерами. Під час розподілу Чорноморського флоту у 1996 році Україна подарувала нам перший патрульний катер, а у 1999-му – ракетний корабель. Окрім того, Україна відіграла відчутну роль у справі розбудови грузинської армії. З військової точки зору велику допомогу надали також США та європейські країни-члени НАТО, відтак військовий потенціал Грузії відчутно посилювся. Зараз Грузія та Україна переходять на новий етап розвитку своїх збройних сил – ми намагаємося рівнятися на стандарти членів НАТО та виконати обов’язкові умови для членства наших країн у Північноатлантичному альянсі.

До нас звертаються з багатьма питаннями, пов’язаними з паспортними процедурами. Що змінилося в цій справі?

Наприкінці 90-х ми мали певні труднощі, пов’язані з видачею паспортів – порушувалися процедурні терміни, що створювало багато проблем. Сьогодні таких складнощів вже немає. Нашому Генеральному консульстві в Одесі, яке з травня має нового керівника Зураба Квачадзе, надали право крім консульської роботи представництва Грузії ще й видавати паспорти громадян Грузії. Це значно полегшує процедуру їх отримання для наших співвітчизників, які живуть в Миколаївській, Одеській областях та в Криму. У Києві працівники Грузинського консульства – консул Теймураз Нішніанідзе (закінчив Київську Академію внутрішніх справ) та аспірант Ніно Думбадзе (закінчила Київський інститут міжнародних відносин) – працюють до пізньої ночі заради вирішення проблем співвітчизників. Маємо велике бажання допомогти всім громадянам Грузії. Люди, які хочуть обміняти паспорти старого зразка на нові, можуть зробити це у короткий термін. Також хочу за допомогою Вашого журналу звернутися до громадян Грузії, які проживають в Україні, максимально дотримуватися українського законодавства. Якщо ж вони стали жертвами незаконних дій, телефонувати на „гарячу лінію” консульства (044) 592-58-53, яка працює цілодобово.

Багато питань виникає також з приводу подвійного ►

რომელიც მათ დღე-ღამის განმავლობაში ემსახურება.

ბევრი კითხვა ჩნდება ორმაგ მოქალაქეობასთან დაკავშირებით, შეუძლია თუ არა უკრაინის მოქალაქეს, წარმოშობით ქართველს, მიიღოს საქართველოს მოქალაქეობა და არსებობს თუ არა სათანადო საკანონმდებლო აქტი?

მოგახსენებთ, საქართველოს სათანადო საკანონმდებლო აქტის თანახმად, შესაძლებელია ორმაგი მოქალაქეობა, სამწუხაროდ, უკრაინაში მსგავსი კანონი არ არსებობს. შესაბამისად, უკრაინის მოქალაქეს, წარმოშობით ქართველს, რა თქმა უნდა, შეუძლია გახდეს საქართველოს მოქალაქე, მაგრამ, ამისათვის უკრაინის მოქალაქეობის დათმობა მოუწევს. თუმცა, ვფიქრობ, მომავალში უკრაინაც მიიღებს სათანადო კანონს.

როგორც მოგეხსენებათ, 1 მაისს მოქმედება შეწყვიტა უკრაინის საბჭოს დადგენილებამ ლტოლვილეებთან დაკავშირებით, რაც სიმწელებებს ქმნის მათი რეგისტრაციისა და შრომითი მონყობის საკითხებში. ხომ ვერ გვეტყვიდით თუ რა პერსპექტივებია ამ საკითხთან დაკავშირებით?

საკმაოდ დიდი ხანია, მოქმედებს მინისტრთა კაბინეტის დადგენილება აფხაზეთიდან ლტოლვილეების თაობაზე. ვთვლი, რომ არც უნდა დაგვყნოთ საკითხი ამ დადგენილების აღდგენის შესახებ, მით უმეტეს, უკრაინის კანონმდებლობა არეგულირებს ამ საკითხებს. კანონის თანახმად, საქართველოს მოქალაქეებს უფლება აქვთ, რეგისტრაციის გარეშე, ოთხმოცდაათი დღის განმავლობაში იმყოფებოდნენ უკრაინის ტერიტორიაზე. მათ, ვინც აქ თავის ადგილს ვერ პოულობს, ისინი სამშობლოში უნდა დაბრუნდნენ. უნდა გვასვლდეს, რომ ყველანი, თითოეული ქართველი, ქვეყნის სახეს ვატარებთ.

მოხარული ვართ, რომ კიევში გაიხსნა შოთა რუსთაველის ძეგლი. ვიცით რა, თქვენი დიდი წვლილი ამ იდეის განხორციელებაში, გვიანტერესებს თქვენი აზრი ამ ძეგლის გახსნასთან დაკავშირებით? ოცნებად მქონდა, კიევში, რუსთაველის ქუჩაზე რუსთაველის ძეგლი ყოფილიყო. ადრე ეს ადგილი გასაკეთებელი მგონა: აგველო რუსთაველის ჩვეული სკულპტურული სახე და აქ დაგვედგა. 2005 წელს, პრეზიდენტის დავალებით, ჯერ თბილისის მერიამ და შემდეგ კულტურის სამინისტრომ ამ ძეგლის თაობაზე კონკურსი გამოაცხადა. საბოლოოდ, შერჩეული იქნა ვლადიმერ იმერლიშვილის საავტორო ჯგუფის ნამუშევარი. ძეგლის დასადგმელი ადგილის მიწის ნაკვეთის გამოსაყოფად, მაშინდელმა პრემიერ-მინისტრმა თუღია ტიმოშენკომ გამოსცა შესაბამისი განკარგულება. ეს პროექტი საკმაოდ ძვირადღირებულია, იგი ოთხი მილიონი გრივნა დაჯდა. კომპლექსის მშენებლობაში დიდი წვლილი შეიტანეს: კიევის ადმინისტრაციამ, უშუალოდ მერმა ლეონიდ ჩერნოვცეკიმ, დიმიტრი ანდრეევსკიმ, საქართველოს ბანკმა, აგრეთვე კიევის, ღონეცკის, ჟიტომირის, ოდესის და ლოვოის წარმომადგენლებმა. ყველას ამ ძეგლის გახსნის დიდი სურვილი აერთიანებდა. გაკეთდა დაფა, სადაც ჩამოთვლილი არიან ისინი, ვინც მონაწილეობა მიიღო ამ იდეის განხორციელებაში. აქ

გромаდянства. Чи може громадянин України, грузин за походженням, прийняти громадянство Грузії і чи є для цього відповідні законодавчі акти? Згідно з грузинським законодавством, подвійне громадянство можливе. На жаль, в Україні такого закону немає. Відповідно, громадянин України, грузин за походженням, звичайно ж, може стати громадянином Грузії, але для цього має втратити громадянство ук-раїнське. Хоча, думаю, що в майбутньому Україна також прийме закон, який уможливить отримання подвійного громадянства.

Як відомо, 1 травня перестала діяти постанова Кабінету міністрів України, яка регламентувала статус біженців в Україні. Цей факт тепер створює складності для їхньої реєстрації та працевлаштування.

Згадана постанова про біженців з Абхазії діяла досить довго. Вважаю, що ми не повинні ставити питання про відновлення її дії. Тим більше, що українське за-конодавство регулює це питання. Згідно з законами України, громадяни Грузії мають право без реєстрації перебувати на території України упродовж 90 днів. Ті, хто не знаходять свого місця тут, мають повернутися на Батьківщину. Мусимо пам'ятати, що кожен грузин в Україні є обличчям своєї країни.

Ми дуже раді, що в Києві відкрили пам'ятник Шота Руставелі. Знаючи про ваш великий внесок у втілення цієї ідеї, цікавою є ваша думка з приводу відкриття монумента.

Це було моєю мрією, щоб у Києві на вулиці Руставелі постав пам'ятник нашому поетові. Раніше я вважав, що зробити це дуже легко: взяти звичайний скульптурний образ і встановити його тут. У 2005 році за дорученням Президента Грузії спочатку Тбіліська мерія, а потім Міністерство культури Грузії оголосили конкурс на проект пам'ятника. У підсумку виокремили роботу ав-торської групи під керівництвом Владіміра Імерлішвілі. Тодішній прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко ви-дала розпорядження про виділення земельної ділянки для пам'ятника. Цей проект був досить дорогим - його вартість склала 4 мільйони гривень. У спорудження меморіалу великий внесок зробили Київська міська адміністрація, безпосередньо мер міста Леонід Черно-велький, меценат Дмитро Андрієвський, банк Грузії, а також представники Києва, Донецька, Львова, Житоми-ра та Одеси. Всіх об'єднувало велике бажання відкрити пам'ятник. Виготовили також спеціальну дошку, на якій перераховано імена усіх, хто долучився до втілення цьо-го проекту. Тут перелічені представники різних народів

არიан სხვადასხვა ეროვნების წარმომადგენლები: ქართველები, ებრაელები, უკრაინელები, ირანელი და სხვები. ძეგლის გახსნამდე, ორი კვირის განმავლობაში, მუდამ იქ ვიმყოფებოდი. არ შემოძლია, არ ავღნიშნა უკრაინის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის, შოთა სიჭინავას როლი, იგი ასაკოვანი კაცია და ოცი წლის ვაჟაკივით შრომობდა. თქვენი ჟურნალის მეშვეობით, მაღლობა მიხდა მოვასხენო ყველას, ვინც თავისი წვლილი შეიტანა ამ მამულიშვილურ საქმეში. მიხდა, ერთი საინტერესო ფაქტი ავღნიშნა: ძეგლის გახსნის დღეს გამოიარა ცნობილმა უკრაინელმა მოქანდაკემ ვლადიმერ სენკევიჩმა და დათვალიერებისას აღნიშნა, რომ უახლოესი ათი წლის განმავლობაში ასეთი სკულპტურული კომპოზიცია კიევში არ გვექნებაო. ეს იყო ჩემთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი შეფასება, რაც კი ამ ძეგლის თაობაზე გამოთქმულა.

სურვილი მაქვს გაკეთდეს მოკლე საინფორმაციო ბუკლეტი შოთა რუსთაველსა და მის უკვდავ ქმნილებაზე. ამ ძეგლზე და დაურიდეს საექსკურსიო ბოურებს, რათა იგი კიევის ღირსშესანიშნაობათა წუსხაში შეიტანონ. კიევში მცხოვრებმა ქართველებმა, ტრადიციად უნდა ვაქციოთ ჩვენი ეროვნული დღესასწაულების აღნიშვნა ამ ძეგლთან. კარგი იქნება, ქართული საკვირაო სკოლის მოსწავლეებმა, საზემო ღონისძიებანი გამართონ ამ სკვერში და ყვავილებით შევამკოთ ჩვენი დიდი პოეტის ძეგლი.

როგორ ხედავთ ქართულ-უკრაინული ურთიერთობების განვითარების პროცესს მომავალში? დარწმუნებული ვარ, ქართულ-უკრაინული ურთიერთობების განვითარებისათვის ჩვენ უსაზღვრო რეზერვები მოგვეპოვება. საქართველო და უკრაინა შავი ზღვის ბასეინის ორი მნიშვნელოვანი, მოძმე ქვეყანაა. ახლახან, იალტაში საერთაშორისო კონფერენცია ჩატარდა, სადაც უკრაინის ევროკავშირში 2020 წელს გაწევრიანების სტრატეგია განიხილებოდა. თუმცა, ჩემის აზრით, ეს გაცილებით ადრე მოხდება. იგივე პერსპექტივა აქვს საქართველოსაც. შემუშავებულია საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის სამშვიდობო გეგმა. საქართველოს ნატოში გაწევრიანება არ უნდა აშინებდეთ ჩვენ მოძმე აფხაზებსა და ოსებს. ამით, მათ კონფლიქტის ძალისმიერი გზით დარეგულირების საფრთხე სრულიად არ ემუქრებათ. ნატოს წევრი ქვეყნები ეკონომიურად მძლავრნი არიან, ისინი მხოლოდ ხელს თუ შეგვიწყობენ ჩვენი პრობლემების მოსაგვარებლად. დარწმუნებული ვარ, ოსეთის პრობლემა უახლოესი ერთი წლის განმავლობაში მოგვარდება. ამის წინაპირობა უკვე არსებობს. ეს ჩვენი ისტორიული შანსია. დიდი მაღლობა, ბატონო ელჩო, საინტერესო საუბრისათვის. გისურვებთ წარმატებებს ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ. გმადლობთ. ♦

ესაუბრა მარი ტყეშელაშვილი

– грузини, українці, євреї, іранці. Упродовж двох тижнів до дня відкриття пам'ятника я щодня бував на будівель-ному майданчику.

Не могу не згадати про внесок заслуженого діяча мистецтв України Шоти Січінава – він вже чоловік в літах, а працював на майданчику з натхненням 20-тирічного юнака. За допомогою вашого журналу хочу подякувати всім, хто зробив внесок у цю благородну справу. Хочу також розповісти про один цікавий факт: наступного дня після відкриття пам'ятника відомий український скульптор Володимир Сенкевич, оглянувши монумент, зазначив, що, наврод чи в найближчі десять років у Києві з'явиться скульптурна композиція такого високого рівня. Для мене це стало однією з найбільш значимих оцінок пам'ятника Руставелі.

Я також хочу, щоб з'явився невеликий інформаційний буклет про Шота Руставелі, про цей пам'ятник, який можна було б роздати екскурсійним бюро. Прагну, щоб новий пам'ятник увійшов до переліку найвідоміших місця Києва. Грузини, які проживають в українській сто-лиці, мають перетворити на традицію проведення на-ціональних свят біля цього пам'ятника. І було б добре, якби учні грузинської недільної школи проводили свої святкові заходи в цьому сквері і квітами прикрашали постамент пам'ятника нашого великого поета.

Яким ви бачите процес розвитку українсько-грузинсь-ких стосунків у майбутньому?

Я впевнений, що розвиток грузинсько-українських стосунків триватиме. Україна і Грузія братні держави, це дуже впливові країни у Чорноморському регіоні. Нещодавно в Італії проходила міжнародна конференція, на якій розглядалися питання стратегії вступу України в ЄС у 2020 році. А на мою думку, це станеться набагато швидше. Така ж перспектива і в нашої Батьківщини. Розроблено мирний план для відновлення територіаль-ної цілісності Грузії. Членство Грузії в НАТО не повинно лякати наших побратимів абхазців та осетинів – вре-гулювання конфлікту силовими методами не буде. Країни-члени НАТО є сильними економічно і вони лише допомагатимуть у вирішенні наших проблем. Я пере-конаний, що проблема Осетії буде вирішена упродовж найближчого року, передумови для цього є. Це наш історичний шанс.

Вдячні Вам, пане посол, за таку цікаву розмову. Бажає-мо Вам успіхів задля добробуту нашою країни.

Дякую. ♦

Розмовляла Марі Ткешелашвілі

19 მაისს კიევის ქართულმა კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრმა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის მე-16 წლისთავი იხეიმა

საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი კონცერტი
Концерт, посвященный дню Независимости Грузии

ცეკვა "ქართული"
თამილა თურმანიძე და ნოდარ ცისკარიძე
Танець "Картулі"
Таміла Турманідзе і Нодар Цискаридзе

კვარტეტი "კესანე"
Квартет "Кесане"

კიევის ქართული დიასპორა, ყოველწლიურად აღნიშნავს საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს. ეს უკვე ტრადიციადაც იქცა. კონცერტში ადგილობრივი სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლების გარდა, საქართველოდან მონაწილეობის სხვადასხვა ფოლკლორული ჯგუფები და თანამედროვე მომღერლებიც იღებენ მონაწილეობას. წელს, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს, ცნობილი ფოლკლორული კვარტეტი „კესანე“ გესტუმრობდა, ამაღლებელი იყო მათ მიერ შესრულებული სიმღერები, სცენიდან ისმოდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხის სიმღერები, ბევრი, სამშობლოს მონატრებული, მსმენელი ცრემლს ვერ მალავდა. ბატონმა გურამ პეტრიაშვილმა ცნობილ ქართველ მომღერალს, ქალბატონ ლეოა თათარაიძეს ლექსიც კი მიუძღვნა. „კესანე“ მართლაც იმ უცხო და ლამაზ მთის ყვავილს გვაგონებს, ამ კვარტეტს რომ შეურჩევია სახელად. მათ ულამაზესი სიმღერებით დაატყვეს კიეველი ქართველები და უკრაინელი მსმენელი. სიამაყის გრძნობით შეიძლება აღინიშნოს, რომ ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მისწავლელები – ნათია რობაქიძე, მარიხა ბეჟანიშვილი, მაკა ლომსაძე და კობა არტიომოვი, უკრაინის კულტურისა და ტურიზმის სამინისტრომ საპატიო სივლეებით დააჯილდოვა, ხოლო უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელის“ პრეზიდენტი – ბესიკ შამუგია – ქართული და უკრაინული კულტურის განვითარებისთვის „უკრაინის კულტურის დამსახურებული მოღვაწის“-ს სამკერდე ნიშნით.

ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მიერ ჩატარებული ღონისძიება პირველი არ იყო, გასული წლის ნოემბერში, კიევის ქართულ-კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრმა დაარსებიდან ათი წლისთავი იხეიმა. საზეიმო კონცერტში ძირითადად კულტურული ცენტრის კოლექტივები: ვოკალური ჯგუფი „ოცნება“, უმცროსი ასაკის მოსწავლეთა ვოკალური ჯგუფი „მართვე“, ფოლკლორული ჯგუფი „კოლიხი“, ქორეოგრაფიული ანსამბლები „ოცნება“ და „იბერიელი“ იღებდნენ

19 травня Київський Грузинський культурно-освітній Центр відзначив 16 річницю з дня відновлення Грузинської Незалежності

Грузинська діаспора в Києві традиційно відзначила День Незалежності своєї Батьківщини. У святковому концерті окрім хореографічних та вокальних колективів центру виступили запрошені з Грузії фольклорні колективи та молоді виконавці. Зокрема, у нас гостював відомий фольклорний квартет „Кесане“ („Гірська незабудка“). Пісні у виконанні чотирьох чарівних жінок були дуже зворушливими, отож слухачі не приховували своїх сліз. Зі сцени лунали пісні з усіх куточків Грузії. Письменник Гурам Петріашвілі навіть присвятив солістці квартету, відомій співачці Лелі Татарідзе сповнені щирості віршовані рядки. Адже справді мистецтво колективу „Кесане“ нагадує ту чарівну гірську квітку, назву якої і носить квартет. Грузинські та українські слухачі отримали велике задоволення від концерту. Такі заходи дарують грузинам Києва щастя, яке бодай на короткий час зближує з Вітчизною та наповнює солодкими спогадами про рідну землю.

Із почуттям гордості відзначимо, що наставники культурно-просвітницького Центру Натія Робакідзе, Маріна Бежанішвілі, Мака Ломсაძე, Коба Артьомов отримали почесні грамоти Міністерства культури та туризму України. А Президента грузинської асоціації „Іберієлі“ Бесіка Шамугія удостоєно відзнакою „Заслужений працівник культури України“ за розвиток української та грузинської культури. ➤

ანსამბლი "იბერიელი"
Ансамбль "Іберієлі"

ქეთი შამუგია
Кеті Шамугія

მარიამ ნოზაძე
Маріам Нозაძე

ცეკვა "შეხვედრა მთაში". ანსამბლი "იბერიელი"
Танець "Зустріч у горах". Ансамбль "Іберієлі"

ნია ჩეჩელაშვილი
Nia Chelashvili

ქართული საკვირაო სკოლის მოსწავლეები
Учні Грузинської недільної школи

ანსამბლი "იბერიელი"
Ансамбль "Іберієлі"

თამარ კიკალიშვილი და შოთიკო ცხომელიძე
Тамар Кикалішвілі та Шотіко Цхомеліძე

ფოლკლორული ანსამბლი "კოლხი"
Фольклорний ансамбль "Колхі"

მონაწილეობას, საქართველოდან, ცნობილი ახალგაზრდა მომღერლები ნეკა სებისვერაძე, აჩიკო ნიჟარაძე და ქრისტინე იმედაძე გვეწვებიან. ქართულ კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრს იუბილე მიულოცა საქართველოს საპარლამენტო დელეგაციამ: პარლამენტის წევრებმა ქალბატონმა ნაზი არონიამ და ბატონმა ბესო ჯუღელიმ. მათ, მასწავლებლებს, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მადლობის ბარათები გადასცეს იმ უანგარო შრომისათვის, რასაც ისინი ეწევიან ჩვენი მომავალი თაობის ჭეშმარიტ ქართველებად აღზრდის საქმეში. დღესასწაულს ასევე სტუმრობდა საქართველოს ქალთა ორგანიზაციის პრეზიდენტი, ქალბატონი დოდო აბრალავა.

ქართული კულტურის ცენტრის კოლეგები, ახალგაზრდა მასწავლებლებისა და თავიანთი დიდი შრომის წყალობით, დღითიღე იხევენიან და სათანადო წარმატებებსაც აღწევენ. ამ ბოლო დროს, უკრაინის კულტურისა და ტურიზმის სამინისტრო, ქალაქის მერია ხშირად იწვევენ მათ სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილეობისთვის.

ამგვარი ღონისძიებები, იშვიათი ბედნიერების მომნიჭებელია, სამშობლოს ტეპილი მოგონებებით დარდის გამქარაველი, იგი გვაცნობს და გვაახლოებს აქაურ ქართველებს.

კიევის კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მოღვაწეობას დიდი მწიფელობა აქვს აქ მცხოვრები ქართველებისთვის. სამწუხაროდ, უცხოეთში მცხოვრებ ქართველთა შვილები მშობლიურ ენაზე ვერ საუბრობენ, ან კიდევ ცუდად იციან ქართული. ამას განაპირობებს ის ფაქტიც, რომ კიევში ქართული სკოლა არ არსებობს და ბავშვებს რუსულ და უკრაინულ სკოლებში უხდებათ სწავლა. მართალია, შაბათ-კვირას ბევრი მათგანი ქართულ საკვირაო სკოლაში დადის და ცდილობს ასწავლოს ბავშვს ქართული ენა, საქართველოს ისტორია და კულტურა. მაგრამ, კვირაში ორი დღე ამისათვის საკმარისი ნამდვილად არაა. სამწუხაროდ, არიან ისეთებიც, რომლებიც „მოუკლევლობის“ გამო ბავშვები ვერ მოჰყავთ და შეღვეიც, რა თქმა უნდა, სავალალოა.

ამ ბოლო დროს, ლაპარაკია კიევში ქართული სკოლის გახსნის თაობაზე, აქ მცხოვრებ ქართველთა უმეტესობა დიდი სიხარულით რომ შეხედება (უკრაინის ქართველთა ასოციაციამ არაერთი წერილით მიმართა ამის შესახებ საქართველოსა და უკრაინის პრეზიდენტებსა და მთავრობებს). იმედი გვაქვს, რომ თუკი კიევში ქართული სკოლა გაიხსნა, მასწავლებლები, რომლებიც აძღვნი ხნის განმავლობაში უანგაროდ ემსახურებიან სამშობლოს, ჩვენს მომავალ თაობას, ერთ მშვენიერ დღეს სკოლის გარეთ არ დარჩებიან. ♦

Це був вже не перший масштабний захід, організований Київським грузинським культурно-просвітницьким Центром. Минулого року Центр відсвяткував своє десятиріччя. Тоді у святковому концерті брали участь в основному колективи Центру: вокальний колектив „Оцнеба“ (vMria), вокальний ансамбль юних виконавців „Мартве“ („Орленята“), фольклорний колектив „Колхі“ („Колхідець“), хореографічні ансамблі „Оцнеба“ та „Іберієлі“. А з Грузії до нас приїхали молоді виконавці Нека Себіскверадзе, Ачіко Ніжарадзе та Крістіне Імедадзе. Грузинський культурно-просвітницький Центр з ювілеєм вітала й поважна делегація з Грузії: члени парламенту пані Назі Аронія та пан Бесо Джугелі. Вони передали листи подяки від Міністерства освіти та науки Грузії за натхненну роботу, яку проводить Центр в царині вивчення майбутнім поколінням рідної мови, традицій та культури заради виховання грузинів. Також свято відвідала президент Асоціації грузинських жінок пані Додо Абралава.

Колективи Грузинського культурного Центру завдяки таланту і натхненній праці наших молодих вчителів щодня вдосконалюють свою майстерність і досягають неабияких успіхів. Останнім часом Міністерство культури та туризму України, мерія столиці України часто запрошують артистів Центру для участі у культурологічних заходах.

Діяльність київського культурного центру має величезне значення для грузинів, які мешкають в Україні. Але прикро, що діти грузинів, які мешкають в Україні, часто не розмовляють рідною мовою, або погано розуміють її. Річ у тім, що у Києві нема грузинської школи. Дітям доводиться ходити до російських або українських навчальних закладів. Щоправда, чимало діток відвідують грузинську недільну школу, де вивчають рідну мову, історію та культуру свого народу. Але для вивчення традицій народу заняття упродовж двох днів на тиждень є явно недостатньо. Відзначимо, що є й такі грузини, які через „брак часу“ не спрямовують своїх дітей до недільної школи і отримують плачевний результат, коли їхні діти навіть не розуміють батьківської мови.

Останнім часом точиться багато розмов про можливість відкриття грузинської школи в столиці України. Грузини Києва з радістю зустрінуть такий факт (грузинська асоціація в Україні спрямувала не одного листа президентам України та Грузії, урядам обох країн з приводу необхідності відкриття у Києві такого навчального закладу). Сподіваємося, що після відкриття грузинської школи вчителі, які зараз безоплатно працюють в Грузинському культурно-освітньому Центрі, зможуть продовжити своє служіння Вітчизні в новому навчальному закладі. ♦

ფიქრები 65 წლის გურამ პეტრიაშვილზე

სოსო ჩოჩია

„ძმა“-ც მე ვარ და „ჭიმა“-ც მე ვარ, „ძამა“-ც ვარ „ძამია“-ც...

ის სათაური გურამ პეტრიაშვილის ახალი ლექსიდან ამოვიღე. ვეფიქრობ, ჭეშმარიტ ქართველებს არ სჭირდებათ განმარტება, თუ რა ვეითხრა პოეტმა ამ სიტყვებით.

საქართველოში ძველად თუ მოიძებნება ადამიანი, ამ კაცის სახელი არა სმენილეს. საქართველოში-მეთქი ვამბობ, რადგან მისთვის უპირველეს საზრუნავს, უპირველეს ღირებულებას სწორედ საქართველო წარმოადგენს. მის ცხოვრებას, მის შემოქმედებას, პირველთქმად, წინასიტყვიდ თამამად შეიძლება ჩვენი უკვდავი აკაკის „ჩემი სატია სამშობლო“ წარემხუვაროს.

იგი საქართველოზე, ყოველივე ქართულზე თავდავინწყბამდე შეყვარებული ადამიანია, ქართველია უპირველეს ყოვლისა და ამანვე დიდ, ამანვე უძვირფასეს სიტყვას, გნებათ ეპითეტი უწოდით, გნებათ ზედსართავი სახელი, მე მისთვის ქვეყნის გულზე ვერ ვიპოვი და ამას მის საამებლად კი არ ჩავდივარ, უბრალოდ, ეს სიტყვა ყველაზე მეტად გამოხატავს ამ ადამიანის მრწამსს, სულიერ კრძღოს. ქართველია ამ სიტყვის ყოვლად საუკეთესო გაგებით.

საქმარისია აღინიშნოს, ქართველების არაერთი თაობის ნანატრ დოკუმენტს – „საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტს“

Роздуми про шестидесятип’ятилитнього Гурама Петріашвілі

Сосо Чочія

„Дзма“ – це я, і „Джима“ – теж я, „Дзама“ – теж я, і „Дзаміа“ – теж...

Заголовок я взяв із нового віршу Гурама Петріашвілі. Українському читачеві треба пояснити цей заголовок. „Дзма“ – так називають брата загальнолітературною грузинською мовою. А „джима“, „дзама“, „дзаміа“, – теж брат, так говорять у різних куточках Грузії.

У Грузії важко буде знайти когось, хто б не чув про Гурама Петріашвілі. Кажу „у Грузії“ тому, що для нього найпершою турботою і найбільшою цінністю є саме Грузія. Передмовою до його життя та творчості можна сміливо важати слова нашого бесмертного Акакія Церетелі: „Моя ікона – це вітчизна, А всесвіт – як велич-ний храм“.

Гурам Петріашвілі до безтями закоханий в Грузію і у все грузинське. Він насамперед грузин. І більш великого, більш цінного слова для визначення його суті не знайдеш у світі. Це я кажу не для того, щоб догодити Гурамові Петріашвілі – просто це слово найкраще виражає його переконання і духовне кредо. Він – грузин у найкращому розумінні цього слова.

Достатньо згадати, що під документом, про який мріяло не одне покоління грузинів – „Акт встановлення державної незалежності Грузії“ – стоїть і підпис Гурама Петріашвілі. І це зовсім не випадковість!

А все, як і годиться, почалося з любові. Гурам Петріашвілі з великою вдячністю згадує професора Михаїла Квеселаву, який дуже глибоко вплинув на формування його світогляду, на його творчий шлях. 1963 року студент-математик Гурам Петріашвілі вперше потрапив на лекцію Квеселави про життя та творчість Бодлера. Відтоді він постійно відвідував лекції та семінари професора.

У 1967 році, на одному з таких семінарів був присутній майбутній президент Грузії, ще донедавна студент, молодий Звіад Гамсахурдіа, з яким знаменитий професор був на рівних... Час-то він навіть звертався до нього за підтвердженням: „Ви згодні зі мною, Звіаде?“ А після семінару професор затримав його на

гурამ პეტრიაშვილის ხელმოწერაც ამშვენებს. და ეს სრულიადაც არ გახლავთ შემთხვევითი ამბავი!

ყველაფერი კი, როგორც ვეცხის, სიყვარულით დაიწყო.

გურამ პეტრიაშვილი უდიდესი მადლიერების გრძნობით ივსენებს პროფესორ მიხეილ კეისელავას, რომელმაც მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია მასზე, როგორც შემოქმედზე და ადამიანზე, მისი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე. 1963 წელს, სტუდენტ-მათემატიკოსი გურამ პეტრიაშვილი პირველად აღმოჩნდა მის ლექციაზე, ბოლოურის ცხოვრებასა და მოღვაწეებას რომ ეძებოდა. მას შემდეგ თითქმის არ აკლდებოდა მიხეილ კეისელავას ლექციებსა და სემინარებს.

1967 წელს, ერთ-ერთ ასეთ სემინარს ესწრებოდა თურმე საქართველოს მომავალი პრეზიდენტი, ახალგაზრდა ზვიად გამსახურდია, რომელსაც ბატონი მიშა როგორც სწორი სწორს ესაუბრებოდა და ხშირადაც იმბრმებდა თურმე: „ხოდა ასეა ზვიად“-ო? სემინარის შემდეგ კი შეყოვნდით და ახალგაზრდა პოეტი – გურამ პეტრიაშვილი გაუცქნია მისთვის, უთხოვია, მის ლექსებს გასცნობოდა.

ზვიადს ლექსები მოსწონებია.

ვინც რა უხდა ანთოლოგიები ადგენოს, დარწმუნებული ვარ, ყოველ ქართველს ქართული პოეზიის ჩვენ-ჩვენი ანთოლოგია გვაქვს. ჩემს ანთოლოგიაში ელევარებენ და კლაავაც იელევარებენ გურამ პეტრიაშვილის შედევრები. დიახ. შედეგები! ზურავის შემთხლება ამ სიტყვისა (ჩვენ, დღეს ვეაკლია სხვისი დანახვის ნიჭი!), განა შედეგრი არაა მისი „აღუბლის ხეო“? აბა, ყური დაუვღეთ:

აღუბლის ხეო, შენი ყვავილი
ისე ნაზია, ისე თეთრია,
მე სხვა სითერე არ შემხვედრია,
უფრო ქათქათა, უფრო ნამღვილი.
არ იყო შენი პოვნა ადვილი,
სხეული ჩემი სად არ ეთრია...
ო, მუჟი შენი როგორ მევეთრია,
როდესაც რამით შეს ნინ ჩავივლი.
შენთან მამყოფე! ამას ვეცდრი.
გაშორეო ყველა ჭირი და კეთრი,
შეეება ღრუბლის ავშეყრილობას...
რომ სიკვდილის წინ, ვით ტკბილი ხევიდრი,
ზედ დაეფინოს გულის ჭრილობას
შენი ყვავილის მაღაძო თეთრი.

ქართველ ყრმათათვის გურამ პეტრიაშვილი კეთილი მეზღაძრე ძია გურამია. აბა, ვის არ ნაუკითხავს მისი ზღაძრები. დიახ, არაერთ, არაერთ თაობას ნაუკითხავს, დღესაც კითხულობენ, უჩქევლად კლაავაც წაიკითხავენ და დიდობაშოც გაპყვებით ის საოცარი ზღაძრული სამყარო, პირადად მე რომ ნამღვილად მოვისაკლისებდი ამ მკაცრსა და სასტიკ დროში. მის შემოქმედებას საკმაოდ კარგად იცნობენ, ჩვენი პოანეტის სხვადასხვა კუთხეშიც. ქვეყნების ჩამოთვლას რომ არ მოეყვით, ცაზე შშის მოძრაობას მივადევნოთ თვალი, მისი დიდებული ამბარწყნებიდან ჩასვლამდე და ასე მოვრკალით იაპონიიდან იტალიამდე. »

хвилину. Познайомив Звіада з молодим поетом Гурамом Петріашвілі й запропонував прочитати його вірші”.

Звіаду вірші сподобались.

Хто б які антології не створював, я переконаний, у кожного грузина є своя антологія грузинської поезії. У мій антології сяють і завжди будуть сяяти шедеври Гурама Петріашвілі. Так. Шедеври! – і нехай ніхто не лякається цього слова. (Нам сьогодні бракує здібностей побачити талант інших). Хіба не шедевр його „Ти, вишневе дерево“? Давайте прислухаємось:

Ти, вишневе дерево, твої квіти
Такі ніжні, таки білі,
Я іншого білого не зустрічав:
Більш білосніжного і більш справжнього.
Нелегко було знайти тебе,
Де тільки не блукало моє тіло...
О! Яке різке твоє світло,
Коли вночі проходжу перед тобою.
„Дай бути з тобою!“ – цього благаю.
Вберегти тебе від чуми і біди,
Вступити у бій зі злою зграєю хмар...
Щоб перед смертю доля дала мені солодку змогу
Прикласти до ран мого серця
Білий бальзам твоїх квітів.
(Всі вірші подано підрядником)

Для грузинських дітей Гурам Петріашвілі є добрим казкарем дядьком Гурамом. Хто ж не читав його казок? Не одне покоління читало, і сьогодні читають, без сумніву, і будуть читати у майбутньому. А у дорослому житті їх буде супроводжувати той дивовижний казковий світ, якого особисто мені сьогодні украй бракувало б у цей жорсткий і жорстокий час. З його творчістю добре знайомі у різних куточках нашої планети. Щоб не почати перелік країн, простежимо за рухом сонця на небі – від його величавого сходу до заходу і так протягнемо дугу від Японії до Італії. А ось, що думають про творчість Гурама Петріашвілі українські колеги.

Олекса Синиченко (Саме він переклав повість Гурама Петріашвілі „Пригоди Елі і Пару“):
„Праця над цією перлиною дитячої літератури для мене велика втіха... Якби був оголошений закритий всесвітній конкурс на найкращий твір для дітей, то ця річ, напевно, мала б претендувати на призове місце“.
Оксана Фиряєва (Критик):
„Якщо реінкарнація справді існує, то пана Петріашвілі можна назвати сучасним втіленням Ганса Християна Андерсена з його безмежною Любов'ю до людей, умінням побачити диво у найбу- »

თი, რას ფექრობენ მასზე უკრაინელი კოლეგები.

ოლექსა სინიჩენკო (სწორედ მან თარგმნა გურამ პეტრიაშვილის მოთხრობა „ელისა და რარუს თავგადასავალი“): „მუშაობა საბავშვო ლიტერატურის ამ მარგალიტზე ჩემთვის დიდი შეება იყო... მსოფლიოში, საუკეთესო საბავშვო თხზულებათა დახურული კონკურსი რომ გამოცხადდეს, ეს ნაწარმოები, ალბათ, საპრიზო ადგილს დაიკავებდა“.

ოქსანა ფერიაევა (კრიტიკოსი): „თუკი ნამდვილად არსებობს რეინკარნაცია, მაშინ ბატონი პეტრიაშვილი ადამიანებისადმი თავისი უსაზღვრო სიყვარულით, საყოველღიერო წერღმანეშმაც კი სასწაულის ხილვის უნარით, ადამიანთა სიხარულის თუ სატკივარის მთელი არსებით შეგრძნების უბაღლო ნიჭით, შეიძლება თამამად ჩათვალოს პანს ქრისტაან ანდერსენის თანამედროვე განსახიერებად“.

ივან ანდრუსიაკი (პოეტა): „აქაც (ლაპარაკია გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრებზე-ს.ჩ.) იფივე პრინციპია ფილოსოფიური იგავისა, ასეული წლის წინ რომ დაამუშავა სწორუპოვარმა ოსკარ უილიძმა და დღემდე ვერავენ შეძლო მასთან მიახლეობა. აქაც იფივე, სღრმისეული განზოგადოებნია, იფივე კრძელები კათარზისისა, იფივე, არსებობსთან შეუთავსებელი, მაგრამ, სიცოცხლისაგან გაზუქთიფელი, ნამდვილი ტკივილი. ილაპარაკო მარადიულზე, მარადიობის ენით, მხოლოდ რჩეულ მშერლეებს ხელეწიფებთა. ერთეულებს. ასეთი მშერალთა დღეს გურამ პეტრიაშვილი. ვეკითხით იგი! ვუკითხით ჩვენს ბავშვებს და, წავეკითხოთ, უბრალოდ, ჩვენითვის. იგი ლაპარაკობს იმაზე, რაც ჩვენ ადამიანებს, ნამდვილად გეტკივა და ისე, როგორც ვეტკივა. თუკი ჯერ კიდევ ადამიანები ვართ“.

გურამ პეტრიაშვილის შემოქმედების არც მკითხველთაგან და არც კრიტიკოსთაგან აღიარება არ დაჰკლებია, მაგრამ პირადი შემოქმედებითი წარმატება სრულიადაც არაა მისთვის მთავარი. მისთვის მთავარი სამშობლოა.

ხშირად ამბობს ხოლმე: „ლიტერატურა და ხელოვნება მეურნეობაა, სულიერი მეურნეობა, რომელიც ერის სულის იცავს და ამშკაცებს. ეს რომ ასეა, ამხზე მეტყველებენ ილიას და აკაკის ტომები. 3-4 ტომია მათში მხატვრული ლიტერატურა, დანარჩენი კი პუბლიცისტკიაა, ანუ ერზე ზრუნვა. იფივე შეიძლება ითქვას ვაჟაზე. სამწუხაროდ, საბჭოთა პერიოდში ეს ტრადიცია თითქმის დაიკარგა. მისი ერთეულნი დარჩნენ მხოლოდ კონსტანტინე გამსახურდია, გრიგოლ რობაქიძე და კიდევ რამდენიმე მწერალი. ტრადიცია უნდა აღსდგეს!“

თავადივე აღიარებს, ეს კრეოლ მძიფილ ვეესელავასგან დარჩა ანდერძად, სწორედ ამ ანდერძის ერთეულია დღესაც.

გურამ პეტრიაშვილისათვის უბირველესი მუქურა ილია ჭავჭავაძეა და მისი ცნობილი მოწოდება-ტრიადა – „ენა, მამული, სარმზუნოება“, რომელიც ჭეშმარიტად, როგორც რომ „ხმა უფლისა“ ჟღერს. „ილიას არაფერი ეშლებოდა, – ამბობს იგი, – სწორედ ენაა ქართველი ერის ყოფნის ქეაკუთხედი ამ ცისქვეშეთში“.

დღეისთვის გურამ პეტრიაშვილის შემოქმედებითი ნაჭირნახულებებს შშრალი ჩამონათვალი ასე გამოიყურება:

საქართველოში:

თხუთმეტამდე კრებული. მათ შორის ლექსები, ზღაპრები, კრიტიკა და პუბლიცისტკია.

ორი სრულმეტრაჟიანი ფილმი: „რად სტვენს ბულბული“ და „ელისა და

დენნიших речах та унікальним даром відчувати всім єством чужі радість та біль“.

Іван Андрусяк (Поет):

„Тут (йдеться про „Казки Маленького Міста“ – С.Ч.) той самий принцип філософської притчі, який сотню років тому розпрацював неперевершений Оскар Вайлд, і досі ніхто не міг до нього навіть наблизитися. Тут ті самі глибинні узагальнення, ті самі сльози катарсису, той же несумісний з існуванням, але невід-дільний від життя істинний щем... Говорити про Вічне мовою Віч-ності дано дуже небагатьом письменникам. Одиницям. Одина-кам. Сьогодні це – Гурам Претріашвілі. Читаймо його! Читаймо його і своїм дітям, і – собі. Він говорить про те, що нам, людям, насправді болять. І так, як нам болять. Якщо ми все ще люди“.

Так, до творчості Гурама Петріашвілі ні від читачів, ні від кри-тиків не бракувало визнання. Та особистий творчий успіх для нього зовсім не головне. Для нього головне – це Батьківщина. Він часто говорить:

„Література і мистецтво – це господарство. Духовне госпо-дарство. Що це саме так, підтверджують томи Іллі та Акакія (Іллі Чавчавадзе та Акакія Церетелі). В їхніх багатотомниках лише по

3-4 томи займає художня література, а решта – публіцистика, тобто турбота про націю. Те ж саме можна казати про Важа (Важа-Пшавела). На жаль, в радянський період ця традиція майже втратилася. Вірними їй залишалися тільки Конstantине Гамсахурдіа, Григол Робакідзе та ще декілька письменників. Ця традиція повинна воскреснути!“.

Гурам Петріашвілі сам визнає, що це кредо у нього залиши-лося заповітом від Михайіла Квеселава. Саме цьому заповіту вірний він і сьогодні.

Для Гурама Петріашвілі найпершим світочем є Ілля Чавчавад-зе і його славнозвісний поклик-тріада: – „Мова, Батьківщина, Віра“, який насправді лунає як „голос Господа“, „Ілля ні в чому не помилявся, – говорить письменник, – саме мова є в цьому світі наріжним каменем існування грузинської нації“.

Насьогодні перелік творчого здобутку Гурама Петріашвілі має такий вигляд:

У Грузії:

Майже 15 збірок. Серед них вірші, казки, критика, публіцис-тика.

Два повнометражних фільми: „Про що співає соловейко“, і „Пригоди Елі і Рару“. 33 кіноролі, серед них декілька головних („Нейлонова ялинка“, „Листи до Ялин“, „Нерушимий храм“, „Об-лога“, болгарський фільм „Революція триває“). Шість сценаріїв поставлених анімаційних фільмів. Два анімаційних фільма.

Перша на грузинському телебаченні щоденна дитяча передача „Дзіліспірулі“ („Казка на краєчку сну“: історії про Тамаду, Дедаду, Буду, Гуду та Даду).

რარუს თავგადასავალი“. 33 კინორალო, მათ შორის რამდენიმე მთავარი („ნეილონის ნაძვის ხე“, „წერილი ნაძვეს“, „ადამიანთა სედა“, „ურყევი ტაძარი“, „აღყა“, ბულგარული ფილმი „რევილოუკია ვრძელობდა“). ექვსი დამღებული ნახატი ფილმის სცენარი. ორი ნახატი ფილმი.

საქართველოს ტელევიზიაში პირველი ყოველდღიური საბავშვო გადაცემა „ძილისპირული“ (მამაღუს, დედაღუს, ბუღუს, ღუღუს და დაღუს ამბები).

უკრაინაში:

ორმოცდაათამდე სატელევიზიო გადაცემა „ფესები“, რომელიც უკრაინულ კულტურასა და კულტურის მოღვაწეებს ეძება.

შვიდი ვიდეომულტფილმი, რვა მკაულემეტრაჟიანი მხატვრული ვიდეოფილმი.

ორი ფილმი ენის თაობაზე სახელწოდებით „უკვდავი სიტყვა“. ორი მხატვრული მკაულემეტრაჟიანი ფილმი „ტრამვაი“ და „დაპღების დღეს“. ორი დოკუმენტური ფილმი: „მე მსახიობი ვარ – ანატოლი ხოსტკოევი“ და „ის – მიკოლა ვინგრანოვსკი“.

კულტურიოლოგიურ გადაცემათა ციკლი ლიტერატურასა და ხელოვნებაზე პირდაპირ ეთერში. ექვსი თვის განმავლობაში.

ოცამდე საავტორო გადაცემა ტელეერადიოკომპანია „კიევი“.

მრავალი საგანთო სტატია კულტურისა და ენის შესახებ.

2000 წელს გამოქვედობდა „პრისიეიტაში“ ავტორისეული ილუსტრაციებით გამოიცა ზღაპარი „გუ და ზღარბუნა“.

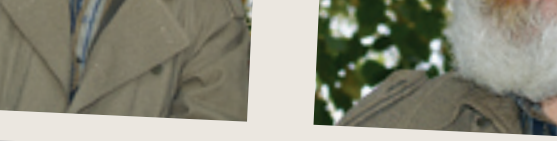
2004 წელს გამოქვედობდა „ფესილოკაში“ გამოიცა „პატარა ქალაქის ზღაპრები“.

წელს კი გამოქვედობდა „ვეტა-პრესში“, მარალ პოლიფრაფიულ დონეზე, გამოიცა ვრცელი მოთხრობა – „ელისა და რარუს თავგადასავალი“, რომელიც უკრაინულად თარგმნა ცნობილმა მთარგმნელმა და ჩვენი კულტურის დიდმა მოამგემ – ოლექსა სინიჩენკომ, ხოლო დაასურათა ახალგაზრდა ნიჭიერმა მხატვარმა იერა კრუტილიამ. 2005 წელს ამ მოთხრობამ პირველი ადგილი დაიკავა საბავშვო ლიტერატურის სრულიათუკრაინულ კონკურსში, რომელიც ცეროკონის სეფრობის ფანტასტთა კონფენკია“) ფიღით ტარდებოდა. ეს უთუოდ დიდი გამარჯვებაა ქართული საბავშვო ლიტერატურის საუკეთესო ტრადიციებისა, რომლის ერთ-ერთი თვალსაჩინო და, თუ გნებავთ, გენიალური წარმომადგენელიც გურამ პეტრიაშვილი ვახლავთ. წიგნის პრეზენტაკცია „უკრაინულ სახლში“, საბავშვო წიგნის გამოთენის დღეებში ჩატარდა და დიდი წარმატებითაც ჩაიარა.

გურამ პეტრიაშვილმა, კიევიში, თავის მოვალეობად მიიჩნია, შესანიშნავი ექიმის ბესიკ მამუგაის მიერ დაარსებული ქართული კულტურულო-საგანმანათლებლო ცენტრის საკუთარო სკოლაში მისელა და ქართველი გოგო-ბიჭებისათვის ქართული ენა-ლიტერატურის სწავლება.

ტარას შეფინკოვის სახელობის კიევის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტზე, დეკანმა, ქართული ლიტერატურის მეკლეგარმა და მთარგმნელმა, ქართული ენის ბრწყინვალედ მცოდნემ, პროფესორმა გრიკო ხალიძინჩიკომ ჩამოაყალიბა ქართული ჯგუფი, სადაც გურამ პეტრიაშვილიც კითხულობდა ლექციებს.

დასასრულს, მხრდა მკითხველს მოკლედ შევახსენო, (რამდენადაც ამის ა

В Україні: Близько 50 телепередач „Коріння“, які були присвячені українській культурі та її визначним діячам. 7 відеомультфільмів, 2 фільми про мову – „Слово невмиру-ще“. 2 короткометражних художніх фільми „Трамвай“ і „День народження“. 2 документальних фільма: „Я актор! – Анатолій Хостікоєв“ і „Він – Микола Вінграновський“. Цикл культурологічних радіопередач протягом шести місяців. Близько 20 авторських передач на ТРК „Київ“, багато газет-них статей про культуру і мову. В 2000 році у видавництві „Просвіта“ з авторськими ілюст-раціями була видана книга „Гу і їначок“. У 2004 році у видавництві „Веселка“ були видані “Казки Маленького міста“.

Цього року у видавництві „Вета-Пресс“, на високому полігра-фічному рівні була видана повість „Пригоди Улі і Рару“, що переклав з грузинської славнозвісний перекладач, який зробив вагомий внесок в нашу культуру і літературу – Олекса Синиченко, ілюструвала молодий талановитий художник Віра Крутіліна.

В 2005 році ця повість посіла 1-е місце на Всеукраїнському конкурсі дитячої літератури, що був проведений під егідою Єврокону („Європейського Конвенту Фантастів“).

Це, без сумніву, яскрава перемога найкращих традицій грузинської літератури для дітей. Одним із визначних, і якщо хочете, геніальним представником якої є Гурам Петріашвілі. Презентацію книги було проведено з великим успіхом в Ук-раїнському Домі у Дні ярмарки дитячої книги.

Свого часу Гурам Петріашвілі прийшов у недільну школу гру-зинського Культурно-Просвітницького Центру, що був засно-ваний чудовим лікарем і діячем Бесіком Шамугія. Там навчав грузинських дітей грузинської мови і літератури.

На факультеті сходознавства Київського Державного університету ім. Т. Шевченка декан, дослідник грузинської літератури і перекладач, блискучий знавець грузинської мови, професор Грицько Халимоненко заснував грузинську групу, де читав лекції також і Гурам Петріашвілі.

Наостанок хочу коротко нагадати читачеві (настільки це дозволяє формат журналу) деякі твори Гурама Петріашвілі. Які ж із них вибрати? »

საშუალებას ჟურნალის ფორმატი იძლევა), გურამ პეტრიაშვილის ზოგიერთი ნაწარმოები.

თუმცა, რომელი ერთი უნდა გავიხსენათ: კეთილი მგეილინიც, ყოველ საღამოს რომ ატკბობს თანაქალაქელებს თავისი დაკვრით და სასტიკი სიმართლე რომ აღმოაჩინა – „საუცხოო პანგებს მხოლოდ დიდი ნუქილი ბადებსო“.

წემისმოყვარული კაცი, საოცარი ყვავილის მარცვლით რომ დააჭილდოვა წვიმამ. ყვავილისა, ნირფერად რომ ანათებდა ქალაქს, საძოო სურნეოს აფრქვევდა ირგვლივ და დიდ თავიულოს რომ დაამსვსესა ქალაქი.

ოლიკო და მისი მეგობარი, მფრინავი ვეშაბი პეკო.

ფერთამნეთიანი პეპელა, თავის მღვრეებს შიანი, ყვავილებითა და პეპლებით საესე ველი რომ დაასიზმრა.

მფრინავი, მანათობელი პეპლები, ჩიტები და ყვავილები მარგალიტებივით არიან მმოზნეული ამ საოცარ ზღაპრებში და სიეთით მუხტავენ მკითხველს.

გურამ პეტრიაშვილის ზღაპრული სამყარო პოეტურია, პოეტური სამყარო – ზღაპრული. მისი პოეტური სტრუქტურები თითქოს ზღაპრიდან გამოპარულან. მან ლექსებშიც კი „ყველაფერი დაამგვანა მშენიერ ზღაპარს!“ და, ამგვარად, ბევრი ლამაზი ნაშე ვახვევდივინა:

„ხეცის ლაჟვარიღ – ყველა ფრინველის ერთობლივი სუნთქვაა ლურჯი“.

„სახურავების ფერად კლაეიმებს უტყაპუნებდა სველ თითებს წვიმა“.

„ღვას ქალაქზე სასნაული – ბუჩქი ცამდე მალალი, ქუჩებს ათოვს თეთრი... თეთრი... თეთრი ისამინი...“

„მერცხლებს სიზმრები რაში სჭირდებათ, ისინი ისეც ცაში ფრინავენ“.

„...და ნიაგი საძოა და გრილი ისე, თითქოს დაშვარზე დეღამები სულოს მბერავდეს“.

„კვლავაც წყვილ-წყვილად დაფრინავენ პეპლები ქარში“.

„და თითქოს ცაში, ვით ყულაბაში ოცნებებს პყრიდეს“.

„არასოდეს არ ძისით ფოთილები ყაობი. მებგამათ ხეებს!“

„და ვით დაისით განათებულ ბუშბურა ყვავილს მთელს სამყაროსაც ამ პაწია ხელებს გაბარებ“.

ეს თვალნათლივი მაგალითები თვითმყოფად პოეტურ ნიჭზე მეტყველებენ უთუოდ. თვითმყოფად პოეტურ ნიჭზე და ოსტატობაზე.

ჩემი სოფლის თავში საყდარი ღვას ძეგლი.

ებრძვის ყოველ მაკდორს, მაენესა და მრუდეს.

ღამიძახებს, ვიცი, როცა ჭამი მოვა,

გადმოვლახავ ყველა საზღვარსა და ზოუდეს,

ვემთხვევი მის კიდეებს და ქკეული მერცხლად

სახურავქვეშ ლამაზს ავიშენებ ბუდეს.

აი, პოეტური სიტყვის ძალა და პოეტური ოსტატობა! განა შეიძლება ამ სიტყვებმა თანაგრძიობით არ განგაწყოს? ბუნებრივია, იზიარებ პოეტის სვედიან განწყობილებას და შეუძლებელია თვალზე ცრემლი არ მოგადგეს, ჟრუანტელი არ მოგვევაროს.

ჩემს არქებს, 1987 წლის, დროისაგან გაყვითლებული, „ლიტერატურული საქართველო“ შემორჩა გურამ პეტრიაშვილის ლექსებით, რომელიც

Добрий скрипаль, який дарує насолоду мешканцям міста своєю грою і який відкрив жорстоку правду: дивовижні звуки може народити тільки велика печаль.

Людина, яка любила дощ, і яку дощ нагородив насінням дивовижної квітки. Квітки, що різнобарвно освітлювала місто, розливала довкола приємні пахощі, і зробила місто схожим на великий-великий букет.

Оліко і її друг, літаючий кит Піко.

Гривнокрилий (замість одного крила у нього була гривна) Метелик. Цей Метелик подарував своїм переслідувачам сон із лукою, що повна сонця, квітів і метеликів...

Метелики, птахи і квіти розсипані в цих дивовижних казках мов перлини, що освітлюють читача добротою.

Казковий світ Гурама Петріашвілі поетичний, а поетичний світ – казковий. Його поетичні рядки немов утекли з казки. Навіть у віршах він „все уподібнює прекрасний казці!“

„Неба блакить – це єдиний синій подих усіх крилатих...“

„По кольорових клавішах дахів мокрими пальцями вистукував дощ...“

„... Стоїть над містом диво – куш, висотою до неба, Сніжить на вулиці білий-білий-білий бузок...“

„Навіщо ластівкам сні – вони і без того літають у небі“

„...Такий приємний і прохолодний вітерець,

Ніби моя мати дмухає на обпечену руку“

„Знову парами літають метелики під час вітру“.

„Ніколи на них не висить фальшиве листя. Давайте наслідувати дерева!“

„Дощ. Біжить хлопчик і так розмахує руками, Немов у небо, наче в копилку, кидає мрії“.

„I як заходом сонця освітлена легка квітка, Увесь світ довірливо віддаю в її маленькі ручки...“

Ці очевидні приклади безсумнівно говорять про самотутній поетичний талант Гурама Петріашвілі. Про самотутній поетичний талант і майстерність.

На околиці мого села стоїть стара капличка.

Бореться з кожним лукавством, шкодою і неправотою.

Покличе, знаю, коли прийде час.

Здолаю всі кордони і перепони,

Припаду вустами до її стін і, обернувшись на ластівку,

Під її дахом гарне зів’ю гніздо.

Оце сила поетичного слова і поетичної майстерності! Вони так і пронизують співчуттям. Так проникаєшся печаллю поета, що на очі набігає сльоза і тіло проймає дрож.

У моєму архіві залишалась пожовкла від часу „Літературна Грузія“ (газета) 1987 року з віршами Гурама Петріашвілі, яку я виніс із оточеного полум’ям війни Сухумі разом з іншою

аღმოღებული სოხუმიდან სხვა სულიერ საზღაოსთან ერთად გამოვიტანე. ერთი ლექსია იქ: „კითხვა-პასუხი“ ჰქვია და ეძღვნება მურმან ლებანიძეს. მაშინ გურამ პეტრიაშვილი ორმოცდახუთი წლისა იყო:

მეკითხებიან: „როგორ ბრძანდებით? დიდი ღელვებით ვიდევ ღელვებით? ხომ არ დაბერდით, ხომ არ ბრძნელებით? ის სურნელით კვლავ სულიელვებით?“

ვასუხობ: „ღიას, მიდიან წლები, წლები მიდიან, სიბერე მოდის, აღარ ამოშდის ფერადი ფრთები, აღარც კი მახსოვს, ვფრინავდი როდის. მაგრამ ვინც ვეყვ, ისევ ისა ვარ, ისევ ტალღებზე მიკურავს ნავი, ისევ მაღალი ღრუბლებისა ვარ, ხან ნაკადულიც მგონია თავი.

ხან საყდარი ვარ კედლებდაშლილი, ხან პრეფი ნერვი ქარის მსურველი, ხან კურდღლის კვალი წვიმით წაშლილი, ხან კვინჩხის ბუჩქის ნაწი სურნელი...

ხან შიდაბნის ძმძმე დარდი ვარ, ხანაც მსუბუქად აფეულბულიები, ხან სვედის ბაღში მავი ვარდი ვარ, ხან მთებში თევად აფულუოლდები... რა დამბრძნებს, თუ მზე აფრქვევა, თუ მთვარის შუქით კვლავ ვარ ნაბანი, თუ გზედავ, ქარში როგორ ირხევა აყვავებული ისამაზი“...

ღიას, მაშინ პოეტი ორმოცდახუთისა იყო. მას შემდეგ ბევრმა წყაღმა ჩაიარა, ოცი წელი გასულა... სულ ახლახან იგი სამოცდახუთისა გახდა. იგივე შემართებითა და სულისკეთებით შეხვდა გურამ პეტრიაშვილი ამ ოუბლუს. ერთი ნაგვრა აქვს ასეთი:

ჩხერიძელა მიხდა ვიყო,

ზვირთში თევზი კრიალებდეს,

ხან მათოვდეს, ხან მანვიმდეს,

მეხიც ვაივრიალებდეს,

თვალი ჩემი დამნახავი

ინათებდეს, იალბდეს,

ჩემს პაწია ბონდის ხიდზე

ჭრელი კაბა ფრიალებდეს...

ქართული მზე დამნათოდეს,

ბრღვინავდეს და ბრღვივალებდეს!

ღმერთმა გისმინოთ ბატონო გურამ!

ღმერთმა გისმინოთ!

მრავალჯამიერ! ♦

духовною поживою. Є там один вірш. Називається „Запитання і відповідь“ і присвячений грузинському поетові Мурману Лебанідзе. Тоді Гураму Петріашвілі було 45:

Запитують: „Як поживаєте? Чи, ще переймаєтеся великими переживаннями? Чи не постарішали? Чи мудрішаєте? Чи ще дурманять пахощі фіалки?“

Відповідаю: „Так. Роки минають. Минають роки, наближається старість, Вже не виростають кольорові крила, Вже навіть не пам’ятаю, коли я літав.

Але, ким був, тим і є.

Знову на хвилях пливе човен, Знову належу високим хмарам,

Іноді навіть здаюся собі струмочком, Іноді я капличка зі зруйнованими стінами,

Іноді – я наївний саджанець, що бажає вітру, Іноді - слід зайця, стертий дощем,

Іноді – ніжний аромат тернового куща... Іноді – я важка туга сутіноків,

Іноді – легко щебечу соловейком, Іноді я чорна троянда в саду Печалі

Іноді - в горах перетворююся на стіг... Як я стану мудрим, якщо бризкає світлом, Якщо я знову скупаний у сяєві місяця,

Якщо я бачу, як гойдається на вітрі квітучий куш бузку“...

Так. Тоді поету було 45. З того часу багато води сплигло. 20 років минуло... Зовсім недавно йому виповнилося 65. І з таким же бійцівським настроєм і таким же поривом зустрів Гурам Петріашвілі цей ювілей. Одна мрія у нього така:

Хочу бути Чхерімелою (це річка у Грузії),

І щоб риба блищала у моїх хвилях,

Щоб іноді сніг падав на мене, а іноді – дощ,

І гроза щоб проходила з громом,

Очі, побачивші мене,

Щоб засяяли і запроменіли,

Щоб на моєму висячому місточку лопотіло барвисте плаття...

Щоб наді мною грузинське сонце світило,

Ярило і стугоніло!

Нехай Бог почує Вас, Батоно Гурам!

Бог почує!

На довгі! літа! ♦

Переклала Руслана Сканчо

კიევი Київ – ჩემი სახლია мій дім

ჩვენი თანამემამულე — ნუგზარ ბარამია, ცნობილი დასტაქარია, დაზიანებათა ქირურგიის კლინიკის გამგე, პოლიტრავმის რესპუბლიკური ცენტრის ხელმძღვანელი, უკრაინის სამხედრო-სამედიცინო აკადემიის ქირურგიის კათედრის პროფესორი, უკრაინის დამსახურებული ექიმი, ოქროს ფლავიანის ლაურეატი, ქალაქ სენაკის საპატიო მოქალაქე. შესულია უკრაინის 300 გავლენიანი პიროვნების წიგნში, მისი მოღვაწეობა აღნიშნულია მრავალი ჟილდითი და წოდებით, დაჯილდოებულია უკრაინის მინისტრთა კაბინეტის საპატიო სიგელით, უკრაინელი ხალხის წინაშე დიდი დამსახურებისათვის ახლახან, უკრაინის პრეზიდენტმა, იგი „იაროსლავ ბრძენის“ ორდენით დააჯილდოვა. ნუგზარ ბარამიას 65 წელი შეუსრულდა და გადავწყვიტეთ გავსაუბრობოთ.

Наш співвітчизник Нугзар Барамія є відомим в Україні хірургом. Він працює завідувачем відділу політравми київської Міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги, він керівник республіканського центру політравми і професор кафедри хірургії Української військово-медичної академії. Пан Барамія – заслужений лікар України, почесний громадянин міста Сенакі, лауреат Всеукраїнської премії „Золота Фортуна“. Його ім'я внесено до списку „300 найвпливовіших осіб України“. Його діяльність відзначена багатьма нагородами та званнями. Він нагороджений Почесною грамотою Кабінету міністрів України. Нещодавно Президент України нагородив пана Барамію орденом Ярослава Мудрого. Нещодавно панові Нугзару виповнилося 65 років.

ალექსანდრე ფაღავე (უმადლესი კატეგორიის ქირურგი ნუგზარ ბარამიას შესახებ):

ბატონი ნუგზარი ნამდვილად დიდი ადამიანია, ღირსეული ქართველი, ჩინებული ქირურგი. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ ვინმეს მიემართა მისთვის და არ დახმარებოდა. ყველას ეხმარება, მისთვის არა აქვს მნიშვნელობა ქართველი იქნება იგი, რუსი თუ უკრაინელი, მთავარია პაციონსანი ადამიანი იყოს. ქართველების მიმართ ორმაგად მომთხოვნია, – სხვა თვალთა გვიყურებენო. მისი მხრიდან ყოველდღე ყურადღებას ვგრძნობთ, – მეორე მამასავითაა, ამავდროულად მკაცრი და მომთხოვნია. ბერია, ბერი, როგორც ჩვენთან იტყვიან. მიმაჩნია, ასეთიც უნდა იყოს პროფესორი და ამოღებოდა კლინიკის ხელმძღვანელი.

Александрє Пагава (хірург найвищої категорії про Нугзара Барамія):

“Пан Нугзар справді виняткова людина, це гідний грузин і блискучий хірург. Не було такого, щоби хтось просив його про допомогу, а він відмовив. Він допомагає усім. Головне, щоби людина була порядною. А щодо грузинів він є уд-вічі вимогливим, бо каже: „На нас дивляться іншим оком“. Щодня відчуваємо його увагу. Він ніби другий батько – суворий і вимогливий. Його можна назвати Старійшиною – так у Грузії говорять про мудрих шанованих людей. Вважаю, що саме таким має бути професор і керівник великої лікувальної установи.

ბატონო ნუგზარ, უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელი“ გულწრფელად გილოცავთ ამ სათუბილო თარიღს და გვსურს, რამდენიმე შეკითხვით მოგმართოთ.

გთხოვთ, გაისინჯოთ თქვენი ჩამოსვლა კიევში?

კიევში, 1963 წლის 30 აპრილს ჩამოვედი, სამედიცინო ინსტიტუტში ჩასაბარებლად, თუმცა, მხოლოდ მესუთე წელსლა ჩავბარე. ჩემი მასწავლებელი აკადემიკოსი ალექსანდრე შალიშვილი გახლდათ, უნიჭიერესი ქირურგი იყო. დიდი ადამიანი (მისი სურათი დღესაც უკიდია კაბინეტში). სანამ ჩავბარებდი, სანიტრად ვმუშაობდი საავადმყოფოში, ვმუშაობდი, აგრეთვე, სტუდენტობის წლებშიც. ვმუშაობდი და ვსწავლობდი. სტუდენტობის წლებში ათასი სიხნოლე გამომეღოა. ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ ჯერ უმცროს მეცნიერ-მუშაკად ვიმუშავე, ხოლო საკანდიდატო დისერტაციის დაცვის შემდეგ – უფროს მეცნიერ-მუშაკად. კიევის სასწრაფო დახმარების საავადმყოფო, სადაც ახლა ვმუშაობ, 1985 წელს დაარსდა. იგი, მსგავსი პროფილის, პირველი და ერთადერთი კლინიკაა უკრაინაში, რომელსაც დაარსების დღიდანვე ეხელმძღვანელობ, ეს პოლიტრავმის კლინიკაა, მრავლობითი ტრავმის კლინიკა, სადაც უბედური შემთხვევების – სარკინიგზო და საავტომობილო კატასტროფების, სანარმოო და წყლის ტრავმების, სიმძლირიდან ჩამოვარდნის შედეგად ტრავმირებული ათავსებენ, ცეცხლსასროლი თუ ბასრი იარაღით დაჭრილებსაც, სხეულის სხვადასხვა ნაწილის – თავის ქალის, გულმკერდისა და მუცლის ღრუს თუ, კიდურების დაზიანებებით. აქ, სწორედ, ჩემმა მასწავლებელმა, პროფესორმა ალექსანდრე შალიშვილმა მომიყვანა და მას შემდეგ აქ ვარ, აი, უკვე 22 წელიწადი. თქვენ ასევე, რომ ჩააბრეთ მესუთე წელს, საიდან მოდის ეს სურვილი, მაინცდამაინც ექიმი გამხდარიყავით?

ჩვენს ოჯახში ექიმი არავინ იყო. მესუთე თუ მეექვსე კლასში ვიქნებოდი, ჩვენმა ღირმა უჩვეულოდ ბევრი გოჭი მოიგო, ერთი

პანე ნუგზარე, Асоціація грузинів України „Іберієлі“ щиро вітає вас з ювілеєм. Пригадайте, будь ласка, ваш приїзд з Грузії до Києва.

До Києва я приїхав 30 квітня 1963 року, щоб вступити в медичний інститут. Хоча стати студентом мені вдалося лише через п'ять років. Моїм наставником в інституті був Олександр Шалімов – талановитий хірург і просто видатна людина (портрет пана Шалімова висить на стіні у кабінеті Нугзара Барамія. Авт.). Допоки не вдалося вступити до інституту, я працював санітаром у лікарні. Доводилося працювати і в студентські роки, тобто я вчився і працював одночасно. Мені довелося подолати чимало труднощів. Після закінчення медінституту спершу був молодшим науковим співробітником, а після захисту кандидатської дисертації – старшим науковим співробітником. Київська лікарня швидкої допомоги, де я зараз працюю, відкрилася в 1985 році. Це єдина в Україні клініка, яка спеціалізується на політравмах. Ми лікуємо множинні пошкодження тіла. Допомагаємо потерпілим від нещасних випадків на залізницях та автошляхах, промислових об'єктах. Лікуємо пацієнтів з вогнепальними ранами, пошкодженнями кінцівок, грудної клітини, черевної порожнини. Мене сюди привів професор Шалімов, і от я вже 22 роки тут працюю.

Ви згадали, що вступили в інститут лише через п'ять років. Звідки таке бажання обов'язково стати лікарем? У нашій родині не було лікарів. Бажання лікувати виникло, мабуть, ще у п'ятому класі. Пригадую, тоді наша свиня опоросилася і якось наступила ратицею на одне з поросят. Мені з бабусею довелося зашивати черво поросяти звичайною ниткою, потім ми обробили рану спиртом та

გოჭს, შემთხვევით ფეხი დაადგა და მე და ბებიჩემს, მუცლის ღრუს ჭრილობის უზრალო ძაფით ამოკერვა მოგვინია, შემდეგ სპირტი და იodი წაფუსვით და სტრეპტოკიდი დაეფარეთ. გოჭი გადარჩა. როცა გაიზარდა, ბებიჩემმა გაყიდა და იმ ფულით თბილი პლუტო მიყიდა. სწორედ მაშინ გამიჩნდა სურვილი ექიმი გამოეუსულიყავი.

ორი სიტყვით თქვენი ოჯახის შესახებ?

30 წლის ვიყავი ცალი რომ შევირთე. მანამდეც ვიცნობდით ერთმანეთს: ნონა, სოხუმის სახელმწიფო უნივერისტეტის ყოფილი პრორექტორის, პროფესორ ბასილაიას შვილია, ოჯახებით ვიცნობდით ერთმანეთს. კიევში დაამთავრა ასპირანტურა, აქვე დაიცვა საკანდიდატო დისერტაციაც. დაეუახლოვდი. დღეს იგი – ნონა ბასილაია, მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი, ნევროპათოლოგი, არატრადიციული მედიცინის სპეციალისტია, ჩინური მეთოდით მკურნალობს.

კიევში დაიბადა ჩემი ვაჟიც. რა სიხარული მქონდა! ვაჟი რომ შემეძინა, გამარჯვების მოედანზე, სახლთან, სადაც მაშინ ვცხოვრობდი, ხე დავრგე. დღესაც დგას, უკვე დიდი ხეა. ოჯდაათი წლისაა... ახლა ერთი პრობლემა გვაქვს – ვაჟიშვილი ჭერ არ დაოჯახებულა, ერთი შვილიშვილი მაინც რომ მყავდეს, მაშინვე მიგატოვებდი მუშაობას და სიამოვნებით მოეუყლიდი.

კიევში 44 წელია ცხოვრობთ, როგორ შეათესებდით აქ თქვენს მოღვაწეობას?

კიევი, ჩემთვის მშობლიურ ქალაქად იქცა და, რა თქმა უნდა, მიყვარს. ბევრი ნაცნობი მყავს აქ, სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლები. მსიამოვნებს, ქუჩაში რომ მცნობენ და მაღლიერებით მესალმებიან. ასე ვცხოვრობ და გემუაობ, ვეწევი სამეცნიერო და პრაქტიკულ საქმიანობას. ბევრი სიცოცხლე გადამიირჩენია. ჩვენი საავადმყოფო სახელმწიფო ბიუტეტზეა. დაფინანსება ძალიან მწირია, არაა საკმარისი. ისე კი, ძალიან მძიმეა პოლიტრავმა. აქ, როგორც მოგახსენეთ, ნეიროქირურგიული ავადმყოფებიც მოჰყავთ. ძალიან მძიმე კონტინენცია. ვცდილობ, ახალგაზრდა ქართველი სპეციალისტები, ქირურგები გამოეზარდო, გამოკდილება გაეუზიარო. დღეს, საქართველოში, ხუთი-ექვსი ათეული ჩემი ნამონათვარი მუშაობს. მსიამოვნებს, ამით მაინც რომ შემიძლია დავეხმარო საქართველოსა და ქართველებს. ამჟამად, ჩემთან თორმეტი ქართველი გადის ორდინატურას. ვეხმარები, როგორც შემიძლია. ჩემს სიხარულს საზღვარი არა აქვს, პატიოსან ქართველებს რომ ცხედავ.

ოთხი ქართველი მოქმედი ექიმი გვყავს: აბაშელი ალექსანდრე ფაღავე უმბოლეხი კატეგორიის ქირურგია, სენაკელი გოჩა ფიფია – ტრავმატოლოგი, თბილისელი გიორგი სიჭინავა ნეიროქირურგია, ხოლო ქუთაისელი თემურ გერგაია – ქირურგი. მე ძალიან მკაცრი ვარ, ვითხოვ, დილის რვა საათზე ყველანი ადგილზე იყვნენ. ერთი ბიჭია, სულ აგვიანებდა, ეხლა აქ რჩება ხოლმე, საავადმყოფოში, რომ არ დაავიანდეს (იცინის). უკვე ისეთ ასაკში ვარ, ჩემი ერთადერთი

йодом і посипали її стрептоцидом. Порося вижило, а коли виросло, то бабуса продала його і за вторговані гроші купила мені тепле пальто.

Розказати про вашу родину.

Я одружився у 30 років у Києві. З майбутньою дружиною ми були знайомі давно. Нона є дочкою колишнього про-ректора Сухумського державного університету профе-сора Басілая. Наші родини дружили. У Києві Нона закін-чила аспірантуру, а згодом захистила кандидатську ди-сертацію. Зараз Нона Басілая кандидат медичних наук, невропатолог, займається нетрадиційною медициною – лікує хворих за древньокитайськими методиками. У Києві народився мій син. Це була величезна радість для мене! Коли він прийшов на світ, то на площі Перемоги біля будинку, в якому тоді жив, я посадив дерево. Дерево росте вже 30 років... Зараз маємо одну проблему – син ще не одружився. А якби я мав бодай одного онука, то одразу припинив би працювати і з задоволенням вихо-вав би це дитя.

Ви вже 44 роки живете в Києві. Як ви оцінюєте свою професійну кар’єру?

Київ для мене став майже рідним містом. Звичайно, я люблю його. Тут у мене багато знайомих. Приємно, коли в місті мене впізнають і вітаються. Тут живу і працюю, займаюся науковою і практичною роботою. Врятував багато життів. Наша лікарня фінансується з державного бюджету, коштів отримуємо недостатньо, а лікуван-ня політравм є важкою справою. От, скажімо, до нас привозять нейрохірургічних хворих – це дуже важкий контингент. Я намагаюся виховувати молодих талано-витих грузинських спеціалістів-хірургів, ділитися з ними досвідом. Нині в Грузії вже працюють шість десятків моїх колишніх учнів. Зараз дванадцять грузинських лікарів проходять спеціалізацію під моїм керівництвом, я допо-магаю їм як можу і моїм радощам немає меж, коли бачу в них гідних представників мого народу.

У нашій клініці працюють четверо лікарів-грузинів: Александре Пагава – уродженець Абаші, хірург найвищої категорії; Гоча Піпія – травматолог, він зі Сенакі; тбілі-сець Георгій Січінава – нейрохірург та кутаїсець Темур Гергая – хірург. Я дуже суворий керівник. Я вимагаю, щоби о восьмій ранку всі мої підлегли були на робочих місцях. Є один хлопець, який завжди спізнювався, то зараз часом залишається ночувати на роботі, щоби не проспати (Сміється. – Авт.).

Моя мета та покликання – робити добро. Намагаюся максимально допомагати людям, насамперед молоді. При цьому мушу визнати, що я дуже суворий у стосунках

მიზანი სიკეთის კეთებაა. მაქსიმალურად ვცდილობ, სიკეთე გაეუკეთო ადამიანებს. მით უმეტეს, ახალგაზრდებს. თუმცა, უნდა ვაღიარო, ძალიან მკაცრი ვარ მათთან, სმირად ვუწყრები. გზა, რომელიც გავიარე, ძალიან რთული იყო. ლათინური შევონება: „Per Aspera Ad Astra“ – "სიძნელეებიდან – ვარსკვლავებისაკენ". ვარსკვლავები, მართალია, არ მიჭრეფია, მაგრამ რასაც მივალნიე, იმის კმაყოფილი ვარ. ფუფუნებისაკენ არ მივისწრაფი, მთავარია, ადამიანთა დახმარება შემიძლოს.

გული მწყდება ძალიან, როცა ქართველების აუფი მესმის. სამწუხაროდ ბევრი გვარცხვენს! არიან ისეთებიც, საქართველოს პიმს უკრავენ და ფესზე ადვობას ვერ ხედებიან, რატომღაც თავი ყველას დიდი კაცი ჰვონია. ალბათ, ღრთა ასეთი. მარტო ქართველებს არ გვჭირს ეს, – საერთო სენია.

საქართველოსთან თუ გაქვთ შეხება, თუ ჩაღიხართ საქართველოში?

კი, როგორ არა, ჩემი ვაჟიშვილი მუშაობს თბილისში, უკრაინის საელიჩოში, მეორე მდივანია, ყოველდღე ვსაუბრობთ ინტერნეტის მეშვეობით. ვარდა ამისა, თბილისში ჩემი ძმა და ნათესავები ცხოვრობენ, წელიწადში ერთხელ მაინც ვახერხებ ჩასვლას. მოვიხანაულებ ხოლმე მეგობრებს, ნათესავებს. ყველას უჭირს დღეს, ყველას დახმარება სჭირდება, სამწუხაროდ, ბევრს ვერ დაეხმარები. ვცდილობ, შეძლებისდაგვარად მათ ხელი გაეუძმართო.

თუ განიკლით ქართულის დეფიციტს უკრაინაში?

რა თქმა უნდა, საქართველოს, უკრაინა ვერ შემიკვლის. სახლში, ქართული წიგნები, ფილმები და ქართული მუსიკის ჩანაწერები მაქვს. საქართველოდან ჩამომაქვს ხოლმე. ვუყურებ საქართველოს ტელევიზიას. ბავშვობიდან მიყვარს ილია ჭავჭავაძე და ვაჟა ფშაველა. დიდ სიამოვნებას მანიჭებს კონსტანტინე გამსახურდიას, ირაკლი აბაშიძის, გრიგოლ აბაშიძის, ნოდარ დუმბაძისა და ოტია ოსელიანის ნაწარმოებების კითხვა. ახალგაზრდა მწერლებს არ ვიცნობ. სხვათაშორის, გიორგი კერესელიძე, ჩვენი ქართველი ორდინატორი, გორიდან, შესანიშნავ ლექსებს წერს ქართულად. ჩვენმა თანამშრომელმა, ქირურგმა ვიქტორ ხვარასტინამ, უკრაინელმა კაცმა, დამოუკიდებლად შეისწავლა ქართული წერა-კითხვა, ლაპარაკობს კიდევ ქართულად, ძალიან უყვარს ქართველები. პატიოსანი კაცია, 50 წლის იქნება, თუკი რამ ქართული ღონისძიებაა, ყოველთვის ვაძლევ მოსაწვევს, მთელი ოჯახით დავის ხოლმე.

თქვენი ცხოვრებისეული გამოკდილებიდან გამომდინარე რას უსურვებდით უკრაინაში მცხოვრებ ქართველ ახალგაზრდებს? ჩემთვის ცნობილია, რომ უკრაინაში ბევრი ქართველი იღებს სწავლა-განათლებას. ვუსურვებდი კარგი განათლების მიღებას, ქართველი ხალხის სამსახურში ჩადვობას და კარგი ქართული ოჯახების შექმნას. დემოტი ყოფილიყოს მათი შემწე! ♦

з молодими. Шлях, який я пройшов, був надто важким. Як казали древні латиняни, „Per Aspera ad Astra“ – через терни до зірок. “Зірок з неба" я, щоправда, не хапав, але задоволений тим, чого досягнув. Я не прагну розкоші, головне для мене мати можливість допомагати людям.

Мені прикро, коли я чую погані слова про грузинів. На жаль, мені соромно за багатьох з них. Деякі не здогаду-ються, що треба встати, коли лунає гімн Грузії. Мабуть, такі часи маємо. І це стосується не лише грузинів, а є якоюсь загальною хворобою суспільства.

Чи підтримуєте зв'язок з Грузією? Чи буваєте на Батьків-щині?

Так, звичайно. Мій син працює другим секретарем українського посольства у Тбілісі. Через Інтернет ми спілкуємося щодня. Окрім того, у Тбілісі живе мій брат, маю там інших родичів. Принаймні раз на рік приїжджаю в Грузію, де відвідую друзів та рідню. Нині всім важко, багато людей потребують допомоги. На жаль, всім не допоможеш. Я намагаюся в міру можливостей простягну-ти руку допомоги.

Чи бракує вам у Києві контактів з культурою рідного народу?

Звичайно, Україна не замінить мені Грузію. Але вдома маю грузинські книги, фільми та записи нашої музики. Завжди, коли буваю в Грузії, привожу до Києва такі речі. Також дивлюся грузинське телебачення. З дитинства люблю твори Іллі Чавчавадзе та Важі Пшавели. Отримую велике задоволення, коли перечитую твори Констан-тіне Гамсахурдіа, Іраклія Абашідзе, Грігола Абашідзе, Нодара Думбадзе та Отія Іосіліані. Сучасних грузинських письменників не знаю. Між іншим, Георгій Кереселідзе – ординатор нашої лікарні, який походить з Горі, пише прекрасні вірші рідною мовою. Один наш співробітник, хірург-українець Віктор Хворостина самостійно навчився читати, писати, розмовляти грузинською і з великою повагою ставиться до грузинів. Віктор взагалі дуже по-рядний чоловік. Йому близько 50 років і коли грузини проводять якісь заходи, я завжди запрошую його. А пан Хворостина відвідує наші свята з цілою своєю родиною. Виходячи з життєвого досвіду, що б ви могли побажати молодим грузинам, які живуть в Україні?

Мені відомо, що в Україні навчається багато грузинів. Я побажав би їм здобути добру освіту і долучитися до служіння грузинському народові. Бажаю, щоби вони створювали добрі грузинські сім'ї. Нехай в цьому допо-магає їм Бог. ♦

ქსაუბრა მარი ტყეშელაშვილი

Розмовляла Марі Ткешелашвілі

კობახური ჩაიკა "სპასი"
Козацька чайка „Спас“

ზღვაოსნური მოგზაურობა კავკასიაში ანუ ამბავი თუ როგორ მიუღოცეს კობაკებმა ქართველებს დამოუკიდებლობის დღე ირინა წიფელი

რინასწარი შეთხმეების საფუძველზე, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღესთან დაკავშირებით, ბათუმის პორტს უკრაინელი კობაკები სტუმრობდნენ. თვითნაკეთი ხომალდი, 20 მეტრიანი კობაკური ჩაიკა „სპასი“, საარქივო მასალების გათვალისწინებით, დიდი სკურულოზობით აიგო. XIV-XVII საუკუნეებში, კობაკები, ანალოგიური ხომალდებით, თვით სმელითაშუა ზღვაშიც კი შედიოდნენ. ზღვას მონატრებული ლეგელები, ამ სამხედრო ხომალდის ასოს, თავისი სახსრებით, სამი წლის განმავლობაში აგებდნენ.

„ჩვენ ძალიან ბევრი ქართველი მეცობარი გვყავს, ამიტომაც გადავწყვიტეთ მათთვის დამოუკიდებლობის დღე მიველოცა“ – ასე განმარტა საზღვაო ლაშქრობის მინანი რომან როსმა.

თანამედროვე კობაკთა ეკიპაჟს შემადგელობაში შედიოდნენ სხადასხვა სპეციალობის წარმომადგენლები. სულ თოთხმეტი კაცი. მეზღვაურებმა მოგზაურობა ბალაკაივიდან დაიწყეს. უკრაინის სამხედრო-საზღვაო ძალების მეთაურმა, ვიცე-ადმირალმა ივან ტენიუხმა და საქართველოს გენერალურმა კონსულმა ოდესაში – ზურაბ კვაჭაძემ, „სპასი“ გზა დაუღოცეს. ისინი აკურთხა კიევის პატრიარქატის, უკრაინის მართლმადიდებლური ეკლესიის მღვდელმა – მამა მაკარიმ.

აი, როგორ აღწერს ამ მოგზაურობას ცნობილი მეცნიერ-ეკოლოგი მირონ კოლიოდიო (ლეფი):

„გვზი, რუსეთისა და აფხაზეთის ნაპირებიდან მოშორებით, პირდაპირ ბათუმისაკენ ავიღეთ. რამდენიმე დღის შემდეგ, დილით, სქელი ბუროუსიდან

Морська подорож до Кавказьких гір і назад або Як козаки грузинів з Днем Незалежності вітали

Ірина ТСИПЕЛІ

На запрошення Грузинського уряду у порту Батумі у День Незалежності Грузії гостювали українські козаки. Вони прибули на човні, аналогічному до того, на яких у XIV-XVII столітті українці виходили навіть у Середземне море. Це була 20-тиметрова козацька чайка „Спас“, змайстрована зі скурпульозною відповідністю з архівними записами. Три роки за власні кошти закохани в море львів'яни будували копію військового судна.

„Ми маємо багато друзів грузинів. Тому і вирішили привітати їх з Днем Незалежності“, – так пояснював ідею морської подорожі один із організаторів мандрівки Роман Рось.

До складу екіпажу козаків сучасності увійшли усього 14 чоловіків зі Львова. Відчайдухи почали свою подорож до грузинського порту Батумі з Балаклави. Вихід у відкрите море чайки супроводжували командувач ВМС України віце-адмірал Ігор Тенюх і генеральний консул Грузії в Одесі Зураб Квачадзе. Похід благословив священник УПЦ Київського патріархату отець Макарій.

Один із членів екіпажу відомий львівський вчений-еколог Мирон Колодко розповідає про мандрівку до Грузії так:

„До Батумі йшли морем наспростець, далеко від берегів Росії й Абхазії. Через кілька днів ранком із густого туману виринули неповторні краєвиди Кавказу. Вода надзвичайно чиста, не порівняєш із одеською. Тихо. Гаряче. Справжні субтропіки. На вході в порт Батумі, як і годиться, „Спас“ відсалютував своїми гарматами. Зустріч була дуже теплою. Окрім представників місцевої влади, нас зустрічав і консул України в Грузії Володимир Бондаренко. Прихід „Спаса“ став яскравим проявом народної дипломатії“.

Українські гості вручили грузинам подарунки - творчі роботи учнів київської школи мистецтв №5 на тему „Якою я уяв-

ляю Грузію“. З українськими мандрівниками зустрівся і Президент Грузії. На жаль, нагальні справи завадили Міхаїлові Саакашвілі піднятися на борт судна. Зате екскурсію човном провели для мерів чотирьох міст Грузії, які спеціально для цього приїхали до Батумі. Така увага з боку представників грузинської влади була особливо приємною для львівських смільчаків, особливо, якщо врахувати, що у них на батьківщині уваги до непересічного проекту (яким, без сумніву є спорудження козацьких човнів) влада не приділяє.

Після урочистої і теплої зустрічі в порту козаки зі Львова пригощали усіх охочих козацькою стравою кулішем і горілкою-медовою. Святковим вийшло і повернення козаків до столиці України. 12 червня до Києва львів'яни прибули з Грузії не з порожніми руками - відважні галицькі мореходи привезли на борту „Спаса“ 10 бочок ароматного грузинського вина і влаштували з нагоди свого щасливого повернення з далеких країв грандіозну імпрезу. Для киян співали відомі групи „Дахабраха“, „Пропала грамота“, „Перкалаба“, Катя Чілі, фронтмент капели „ВВ“ Олег Скрипка та ансамбль танцюристів та співаків „Georgia“.

Самею, тоділо შევედრის შემდეგ ლეგეელი მეზღვაურები კობაკური კრებით „კულიშით“ და სპირტიანი სასმელით „მედიოუხით“ გაუმასპინძლდნენ იქ თავშესაფრო საზოგადოებას.

12 ივნისს, „სპასელთა“ უკრაინის დელაქალაქში დაბრუნებაც სამეიმო გამოდგა. ლეგელები კიევი ხელკარიელი არ დაბრუნებულან – მათ ათი კასრი ქართული ღვინო ჩამოიტანეს და დაბრუნების აღსანიშნავად გრანდიოზული იმპრესა მოაწყვეს. კიეველთათვის მღეროდნენ და ცეკვავდნენ: „დასაბრას“, „პროპალა გრამოტა“, „პერკალაბა“, კატია ჩილი და კამელა „გეს“ სოლისტი ოლეგ სერბაკა და ქორეოგრაფიული ანსამბლი „Georgia“.

მოგზაურებმა ღია ცის ქვეშ, ღნებრის სანაპიროზე, პურმარილი გაანწყვეს. იქვე მოხარშეს კობაკური „კულიში“ და მსურველებს უკრაინული „გორილკითაც“ გაუმასპინძლდნენ. ხოლო საქართველოდან ჩამოტანილმა ღვინომ ნამდვილი აჟიოტაჟი გამოიწვია. ღვინით სავსე კასრები რამოდენიმე წუთში დაკარილდა. ქართველების აღაყვრდმაც არ დაყოვნა. ქართული სათვისტომოს წარმომადგენლებმა, ტრუხანავის კუნძულზე მწვადები შეწყეს. ამ საქმეში დიდი კულინარული ოსტატობა გამოიჩინა საქართველოს გენერალურმა კონსულმა ოდესაში ბატონმა ზურაბ კვაჭაძემ. ღვინს თან ახლავდა ქართული ცეკვა-სიმღერა.

კიევი, კობაკებს საქართველოს სავანებო და სრულყოფილებიანი ელჩი, გრიგოლ ქათამაძე შეხვდა. „მე მოხარული ვარ, რომ მოგზაურობამ წარმატებით ჩაიარა. ალბათ, მათ ღმერთიც შეელოდა...“ – არ ძალავდა აღტაცებას ბატონი ელჩი.

კობაკებმა თავიანთი მოგზაურობა ვიდეოკამერის საშუალებით გადაიღეს. ახლო მომავალში ფეილბის პრეზენტაცია ბათუმში ჩატარდება.

P.S. პირველი ივლისს, სევასტოპოლში, უკრაინის საზღვაო-სამხედრო ძალების დღის აღნიშვნისას, კობაკური ჩაიკა „სპასი“, უკრაინის პრეზიდენტმა, ბატონმა ვიქტორ ოუშენკომ მოინახულა. მან ეკიპაჟს საჩუქრად წმინდა ნიკოლოზის ხატი გადასცა. ლეგელებმა თავის მხრივ პრეზიდენტს ღუზა აჩუქეს. ვიქტორ ოუშენკომ ინტერესით დაათვალიერა ხომალდი და ყურადღებით მოისმინა მეზღვაურთა საქართველოში მოგზაურობის ამბები, „პილბილმოყრილი“ ზუბრებზეც რომ ახლდა. ♦

ლყო Грузию“. З українськими мандрівниками зустрівся і Президент Грузії. На жаль, нагальні справи завадили Міхаїлові Саакашвілі піднятися на борт судна. Зате екскурсію човном провели для мерів чотирьох міст Грузії, які спеціально для цього приїхали до Батумі. Така увага з боку представників грузинської влади була особливо приємною для львівських смільчаків, особливо, якщо врахувати, що у них на батьківщині уваги до непересічного проекту (яким, без сумніву є спорудження козацьких човнів) влада не приділяє.

Після урочистої і теплої зустрічі в порту козаки зі Львова пригощали усіх охочих козацькою стравою кулішем і горілкою-медовою.

Святковим вийшло і повернення козаків до столиці України. 12 червня до Києва львів'яни прибули з Грузії не з порожніми руками - відважні галицькі мореходи привезли на борту „Спаса“ 10 бочок ароматного грузинського вина і влаштували з нагоди свого щасливого повернення з далеких країв грандіозну імпрезу. Для киян співали відомі групи „Дахабраха“, „Пропала грамота“, „Перкалаба“, Катя Чілі, фронтмент капели „ВВ“ Олег Скрипка та ансамбль танцюристів та співаків „Georgia“.

Мореппавці влаштували грандіозний почастунок просто на березі Дніпра, зварили на багатті справжній козацький куліш і пригостили охочих самогоном. А дегустація привезеного з Грузії вина взагалі супроводжувалася ажіотажем і буквально за кільканадцять хвилин діжки зі смачнющим грузинським трунком спорожніли. А представники грузинської громади Києва розгорнули того вечора своєрідне шашличне „алаверди“. Відзначимо, що над приготуванням шашликів власноручно „чаклував“ Генеральний консул Грузії в Одесі Зураб Квачадзе. Грузини супроводжували дегустацію смаженої баранини народними піснями і запальними танцями.

У Києві українських мандрівників зустрівчав Надзвичайний та Повноважний Посол Грузії в Україні Григол Катамадзе. „Я тішуся, що подорож минула вдало. Думаю, Бог їм допомагав“, – не приховував свою радість пан Посол.

Усі перипетії мандрівки до Грузії і назад українські мореходи зняли на камери. Невдовзі фільм про цю ескападу мають презентувати у Батумі.

P.S. 1 липня Президент України Віктор Ющенко у Севастополі у межах відзначення Дня Військово-Морських сил України оглянув козацьку чайку «Спас» і подарував екіпажу ікону Святого Миколая. Своєю чергою львів'яни презентували Ющенкові якір. Віктор Ющенко з непідробним інтересом оглянув усі відсіки „Спаса“ і з цікавістю вислухав „приперчені морським гумором“ оповідки про те, як козаки до Грузії ходили. ♦

Сни про Грузію

Марчевська Оксана

Що більше часу спливає від моєї подорожі до Грузії, тим більше ці чотири дні стають схожими на сни. Мої щасливі сни про Сакартвело. ...О першій ночі я ступила на землю Іверії вперше. У призначеному місці на мене і мою подругу чекав Вадим, наш провідник на ці чотири дні. Нас зустрів нічний Тбілісі. Сну – як не бувало. Очі широко розкриті! Я у Тбілісі! Вадим веде екскурсію нічним містом: „Запам’ятали? Отут шлях до Нарикала, отам лазні, сюди слід завітати неодмінно, оце варто побачити, ось наша станція метро, а он – влізнаєте прапор? Вірно, рідний жовто-блакитний! Українська амбасада, ваш орієнтир на шляху до нашого дому“.

Ця вельми гостинна оселя стала домівкою і для нас. Бадьорі та веселі ми склали плани на найближчі дні. Здається, на початку третьої ночі такої моторності від нас не очікували.

СОН ПЕРШИЙ

На ранок – у дорогу. Маршрут: Тбілісі-Мцхета-Гергеті. Хто хоча б раз проїздив військово-грузинською дорогою, ніколи вже не забуде цього казкового видовища. Червоні осінні пагорби, а поряд – снігові вершини, ущелини та ріки, лазурова гладінь водосховища у Жинвалі. Величні куполи Светицховелі, Самтавро, Джвари.

Светицховелі, на мій погляд, найкоштовніша перлина у короні Грузії. Це найшанованіший і улюблений храм грузинів. Загалом, про старовинні церкви та собори Грузії можливо писати безкінечно. Від себе я б хотіла зазначити: у них немає всього того, чого я не сприймаю – дешева/дорога помпезність, надмірності. Це прості й світлі місця, де відчуваєшся дитиною, такою, якою прийшла у цей світ...

Далі дорога повела нас через Гудаурі у Гергеті. Шлях до церкви Святої Трійці гідний окремої розповіді. Це симпатичний серпантинчик. Праворуч – нависають гори, зліва – прірва. Водночас поїздка супроводжується скреготінням каміння по днищу нещасної „Ниви“. Я запитала у водія: „Тут єдина дорога – і вгору, і вниз?“ -- „Звісно“. „А якщо хтось згори їхатиме, то як розминемося?“ -- „Та вже придумаємо щось...“. Проте усі вибоїни миттєво забуваються, коли перед очима відкривається незвичайний краєвид (чи є ще десь на світі таке?!). Маленька церква, ніби сіроока дитина, дивиться у небо, спинаючись навшпиньки назустріч сніговим верхівкам Казбегі. Це місце заряджене надзвичайно сильною енергетикою, але водночас відчуваєш спокій та дихання Вічності.

Ми заїхали до Ананурі. На жаль, зустріли зачинену браму,

замок оглядали зовні, точніше спостерігали насуплені мури. . Дорогою додому повечеряли у вельми затишному ресторанчику Sachashnike з чудовою кухнею. Втім, про кухню – окрема розмова.

СОН ДРУГИЙ

Гористий краєвид військово-грузинської дороги змінився долинами Кахетії. Маршрут був такий: Сигнахі-Бодбе-Гурджаані-Ікалто-Алаверді.

Кахетія зустріла нас туманом. Ми зробили зупинку в ресторанчику з оглядовим майданчиком, хотіли помилуватися панорамою Алазанської долини. Та ба! Туман завісою покрив усе. І знов у дорогу. Попереду Бодбе, ще одна святиня Грузії. Саме тут знаходиться могила святої Ніко, хрестительки Грузії. Поруч святе джерело, до якого з’їжджаються і сходяться численні відвідувачі.

У Гурджаані знаходиться унікальна двохкупольна базиліка IX століття Квеласцминда. Обабіч великих доріг, це тихе і привітне місце.

Кахетія! Батьківщина виноробства, чого варті одні лише назви – Цинандалі, Ахашені, Мукузані... Ми ніяк не могли звикнути до того, що вино у Грузії не замовляють бокалами -- або глечики, або літри. Яюсь, вже у Тбілісі, перед великим підйомом на Мтацмінда, вирішили зайти до маленького сімейного ресторану. Дуже вже кави дівчатам ззакортіло... Привіталися з літнім господарем. Слово по слову, певна річ – звідкіля будете? Україна, Київ – обличчя засяяло. Втім, такою ж була реакція в усіх, з ким ми спілкувалися... „Кави б нам...“ -- „Та навіщо тобі кава? Вино пий“. Коли ми вирішили замовити поскляночці, то в очах прочитали УСЕ. Як же можна пити вино бокалами? -- Глечики, літри – прошу дуже, а то ви б іще у наперстках замовляли... Найсмішніше, що дві філіжанки еспресо у кафе на проспекті Руставелі обійшлися нам в таку ж ціну, як літр бочкового надзвичайно смачного домашнього вина.

Отже, Цинандалі. Ми прибули до садиби-музею А. Чавчавадзе. Прогулялися чудово доглянутим парком: бамбук та ліванський кедр, магнолії, лабіринт – данина французькому ландшафтному дизайну.

Завод вин. На жаль, величезні дерев’яні бочки у дворикувиявилися порожніми. У підвалах старанно підібрана енотека (колекція вин). Тут є пляшки, датовані 1814 роком! Наш гід Резо сказав: „Не личить жінку питати про її вік, та я завжди визначу, в якому році вона народилася – обов’язково зупиниться біля стійки з роком свого народження“. Я перевірила

свій рік. Мабуть, він був вдалим – стос заповнений пляшками. Здивував скляний винопровід, прокладений під стелею над нашими головами. А потім, звісно – до дегустаційної зали, де на нас чекали глечики з винами. Як же було смачно! Та ще й з тостами...

Але дорога кликала вперед – Ікалто. Руїни стародавньої академії, де навчався Ш. Руставелі, могила Зенона Ікалтойського, маленька дуже затишна церква шостого століття.

А втім одне з найсильніших вражень чекало на нас у Алаверді. На території діючого чоловічого монастиря знаходиться центральний храм Кахетії – святого Георгія. Церква неодноразово руйнувалась та відбудовувалась, і тепер там тривають реставраційні роботи. Це будівля XI століття, фрески XV-XVII віків, висота куполу – 75 метрів. Коли стоїш під куполом – здається, що душа лине угору і кружляє з маленькими пташками, що залетіли до храму.

СОН ТРЕТІЙ

Впродовж двох днів оглядаючи Тбілісі виключно з вікна автівки у нічний час, ми нарешті зустрілися з ним при денному світлі. Місто було теплим та сонячним. Усі казали, що погода до нас прихильна. Похід розпочали з ринку. По-перше, це просто гарно, по-друге, смачно і ароматно, а ще – це доброзичливість та справжня кавказька гостинність. Усі пригощали, розпитували – звідки. Як же приємно бути українкою в Грузії! Тобі дарують отаке-е-енну любов! А ще – від часів „помаранчевої революції“ я так багато не розмовляла про політику. Перше запитання: „Ну, як там у вас, усе спокійно?“ А друге, звісно, про Юлію Володимирівну. Ну, люблять її. І це зрозуміло – у країні, хрещеній жінкою, де повага до жінки виховується з дитинства, просто не можуть інакше ставитися до нашої Жанни д’Арк.

Важкий день субота – день весіль. Перші хвилини п’ятнадцять здригалася від ревища клаксонів, як від ранкового будильника, згодом звикла, бо це нормальне явище для доріг Тбілісі. „У мене свято, мені добре, нехай і тобі буде добре“, – сигналить один. А інші відповідають: „Вітаємо, шановний!“.

Біля собору святої Трійці ми попрощалися з Вадимом до вечора, він озброїв нас мапою міста, і по тому ми мандрували самостійно. А плани були грандіозними.

Враховуючи специфіку місцевості, незначні, на перший погляд, відстані насправді виявляються чималими. А увесь маршрут цього і наступного днів ми проходили без допомоги міського транспорту, на своїх двох. (Для подруги це було серйозним випробуванням, оскільки по Києві вона пересувається переважно у машині). Від собору наш шлях пролягав у бік ботанічного саду та Нарикала. Ми проходили великими проспектами і малими вуличками, спускалися Винним підйомом, потім підіймалися до замку цариці Даріджан. З оглядового майданчика

оцінили пройдену дорогу і побачили перспективу.

Після міського гамору, ботанічний сад – маленький рай. Водоспад, затишні алейки, спокій. Нарикала – це душа міста. З цитаделі відкривається панорама усього Тбілісі, місто як на долоні. На території фортеці відновили храм Святого Миколая. Далі, набережною Кури, ми попрошували до шинка „Не тужи“, який мені порадили ще у Києві. Цей духан створили власними силами працівники „Театру маріонеток Резо Габріадзе“. О, грузинська кухня! Про тебе слід складати пісні! Хінкалі, шашлики, хачапурі, лобіо, саціві, чанахи, сири неймовірної смакоти, соління, зеленина... і ще, ще без упину. Коротше кажучи, повний крах усіх дієт!

СОН ЧЕТВЕРТИЙ

Знову Тбілісі. Цей день також був надзвичайно насиченим. Проспект Руставелі. Кожна будівля – з власною історією. Велична Кашуеті. Її карбовані кам’яні мережива, чудові фрески. А як не завітати до історичного музею, де зберігаються митецькі роботи грузинських ювелірів? Збираючись у поїздку, я знала напевне, що неодмінно відвідаю музей мистецтв. Там чекала зустріч з улюбленим Ніко Піросмані. На київську виставку привозили 35 картин цього геніального художника. Відверто кажучи, прикро вразило те, що у тбіліському музеї виставлені лише 18. Як нам пояснили – брак виставкових площ.

Від проспекту Руставелі ми звернули до Мтацмінда. Усі дороги ведуть до Пантеону, тому ми рушили вуличкою Коте Месхі, яка змійкою збігає схилами Святої гори. Вибрали ми її зовсім навмання, та скільки ж отримали радості! Адже саме сюди мені я дуже хотіла потрапити – тут мешкав Сергій Параджанов, режисер, перед творчістю якого я схилия голову.

Спостерігаючи, з якою легкістю літні чоловіки та жінки долають шлях до Пантеону, робилося трохи ніяково за власні „хвилинки відпочинку“. Церква святого Давида і маленький цвинтар – Пантеон із похованнями визначних діячів Грузії, тих, хто приніс славу Батьківщині.

Історія міста, країни поставала перед нами. Ми бачили її героїчні, веселі дні, а також дні суму. Не слід забувати про те, як жила Грузія в останні 15 років. На жаль, не все ще вдалося відновити. У деяких місцях серце стискалося від болі та образи – не повинні, не мають права це місто і ця країна отак жити! Але я вірю, та ні – знаю, що цей сильний, гордий, працелюбний народ зможе подолати усі труднощі.

Прокидатися не хочеться. Про подорож нагадують вино, сири, хурма, зірвана з дерева у саду, аромат спецій на кухні. І, звичайно, фотографії...

Я хочу щиро подякувати усім тим, хто допоміг мені прокласти МОЮ дорогу до Грузії, хто став провідними зорями, що її освітили. ♦

ხარკოველი ქართველები

თეონა ეჭოშვილი

უკანასკნელი ათი-თუთხმეტი წლის განმავლობაში, კატასტროფულად გაიზარდა საქართველოდან ემიგრირებულ ქართველთა რიცხვი. მათმა ღიღმა ნაწილმა რუსეთსა და უკრაინას მიაშურა. უკრაინაში, ქართველთა მიგრაციის ცენტრები გახდნენ: კიევი, ხარკოვი, სუმი, დონეცკი, დნეპროპეტროვსკი, ლუგანსკი და ოდესა.

ხარკოვის ოლქში ოფიციალურად რეგისტრირებულ ქართველთა რაოდენობა დაახლოებით 2,5 ათას შეადგენს. უკრაინაში, ქართველთა ახალი თაობა, გამსხვავებულ, არაქართულ ენობრივ გარემოსა და სხვა ერის ტრადიციების გავლენის ქვეშ გაიზარდა. ამიტომ, ბუნებრივია, რომ მომავალი თაობებისათვის ქართული კულტურისა და ტრადიციების შენარჩუნებისა და მისი ბავშვებისათვის გადაცემის იდეა დიდი ხანია არსებობს ხარკოვეში მცხოვრებ ქართულ ინტელეგენციაში.

ღროდადრო იქმნებოდა სხვადასხვა ეროვნული გაერთიანებები, მაგრამ რეალურად ქართული საკვირაო სკოლის შექმნის იდეა 2000წ., ქალაქის ერთ-ერთი გიმნაზიის ბაზაზე განხორციელდა. მისი დაარსების ერთ-ერთი, ყველაზე აქტიური ინიციატორი იყო ზურაბ ქირია – ეროვნულ-საზოგადოებრივი გაერთიანება „საქართველოს“ პრეზიდენტი. თუმცა, გარკვეული, ობიექტური მიზეზების გამო, სკოლამ არსებობა შეწყვიტა. 2006 წ. გაჩნდა მეორე მცდელობა ამგვარი სკოლის შექმნისა, რომელიც უფრო წარმატებული აღმოჩნდა. პროექტის ინიციატორები იყვნენ: ნონა გოგოხია, რუსლან კიტნოხი და მთეარისა ჩოფიკაშვილი.

ქართულ საკვირაო სკოლაში მეცადინეობები ოქტომბრის პირველ რიცხვებში დაიწყო.

რუსლანი კიტნოხი (ეროვნულ-საზოგადოებრივი გაერთიანება „საქართველოს“ ვიცე-პრეზიდენტი):

„პირველ მეცადინეობაზე, მხოლოდ 7-8 ბავშვი თუ იქნებოდა, ჩვენი კოლექტივი კარგად აცნობიერებდა, რომ ეს მხოლოდ დასაწყისი იყო. ყველამ არ იცოდა სკოლის არსებობის შესახებ, ბევრს არც სჯეროდა ამ წამოწყების წარმატებისა. მაგრამ, უკან დასახვეი გზა არ იყო...“

ნონა გოგოხია (სკოლის პედაგოგი და ხელმძღვანელი):

„ჩვენ, ყველას კარგად გვესმის, ამ პროექტის მნიშვნელობა.

ხარკოვის ქართული საკვირაო სკოლა
Грузинська недільна школа у Харкові

Грузини у Харкові

Теона Еджошвілі

Упродовж останніх 15 років значно зросла чисельність грузинів, які емігрували з рідної країни. Велика частина з них оселилася в Україні та Росії. В Україні грузини переважно замешкали у великих містах – Києві, Харкові, Одесі, Луганську, Дніпропетровську та Сумах.

Зокрема, у Харківській області офіційно зареєстровано близько 2,5 тисяч грузинів. Можемо говорити, що в Україні виросло нове покоління грузинів. Це молоді люди, які виховалися у негрузинському середовищі та під впливом чужих традицій. Тому природно, що у середовищі харківської грузинської інтелігенції визріла нагальна потреба збереження грузинської культури та традицій та передача їх майбутньому поколінню. Грузини Харкова неодноразово робили спроби створити культурологічні об'єднання в місті, тож у 2000 році на базі однієї з гімназій була відкрита грузинська недільна школа.

Одним із найактивніших ініціаторів заснування такого навчального закладу був Зураб Кірія – президент суспільно-громадського об'єднання „Сакартвело“. На жаль, з об'єктивних причин ця школа невдовзі припинила своє існування. Нарешті у 2006 році друга спроба створити школу для грузинських дітей Харкова виявилася успішною. Ініціаторами вдалого проекту стали Нона Гогохія, Руслан Кітнх та Мтваріса Чопікашвілі. Навчальний процес у новій школі розпочався у жовтні минулого року.

Руслан КІТНЮХ, віце-президент об'єднання „Сакартвело“:

„На перші заняття грузинської школи приходило лише семеро

дітей. Але наш колектив добре усвідомлював, що це лише початок шляху. Не всі грузини Харкова знали про існування школи, а дехто відверто не вірив в успіх цього проекту. Але перший найважливіший крок ми зробили“

Зураб Кірія (ეროვნულ-საზოგადოებრივი გაერთიანება

„საქართველოს“ პრეზიდენტი):

„ამგვარი ღონისძიებები, უამრავ სირთულესთანაა

დაკავშირებული, მაგრამ პრობლემები ყოველთვის იარსებებს, მთავარია, ვეცადოთ დაეძლიოთ ისინი.“

სკოლაში მოსწავლეთა რაოდენობა თანდათან იზრდება.

თავდაპირველად, ქართული ენისა და ლიტერატურის გარდა, ისტორიის კურსიც არსებობდა. მოგვიანებით შეიქმნა ქორეგრაფიული ანსამბლი, რომელსაც ოქტომბერში ერთი წელი შეუსრულებდა. სკოლაში, უმაღლესი პედაგოგიური განათლების მქონე სპეციალისტები ასწავლიან. უნდა აღინიშნოს, რომ ქართველი ბავშვებისა და მოზარდების გვერდით, სკოლაში ჩვენი კულტურით, ტრადიციებითა და ისტორიით დაინტერესებული, უკრაინელი ახალგაზრდებიც გამოჩნდნენ. სასწავლო წლის დასასრულისათვის მოსწავლეთა რაოდენობა 30 კაცამდე გაიზარდა.

სკოლის მუშაობაში დაღებიითი როლი ითამაშა უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელმა“, კიევის ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მხარდაჭერამ და კონსულტაციებმა დიდი მნიშვნელობა იქონია ჩვენითვის. ვიმედოვნებთ, რომ ეს თანამშრომლობა მომავალშიც გაგრძელდება და უფრო ღრმა და ნაყოფიერი გახდება.

პირველი სასწავლო წლის განმავლობაში მოსწავლეებმა მონაწილეობა მიიღეს პროექტში „მეგობრობის გაკვეთილები“, რომელიც ხარკოვის საოლქო ადმინისტრაციის ხელმძღვანელობით განხორციელდა. ქალაქის ეროვნული კულტურის ფესტივალზე – „ხარკოვი-ჩემი სახლია“, პედაგოგთა და მოსწავლეთა ერთობლივი ძალისხმევით, ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებისადმი მიძღვნილი, ღია კონსტრუქციული გაკვეთილი ჩატარდა, რომელსაც რაიონული ადმინისტრაციის ხელმძღვანელებიც ესწრებოდნენ. 2 ივნისს გაიმართა საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი კონცერტი, რომელზეც სკოლის მოსწავლეებმა ქართული ცეკვები, ფოლკლორული და საესტრადო სიმღერები და სპორტული ნომრები წარმოადგინეს.

სკოლა ცხოვრობდა და ცხოვრობს მრავალფეროვანი და აქტიური ცხოვრებით. მიუხედავად იმისა, რომ საზაფხულო არდადეგები გამოცხადდა, ბავშვები და მშობლები მისეც მოდთან ერთ ღატხად ქვეყნ კოლექტივში. უკვე შემუშავდა განახლებული პროგრამა მომავალი სასწავლო წლისათვის. ქართული ენისა და ლიტერატურის გარდა მოსწავლეები საქართველოს ისტორიასაც შეისწავლიან.

დარწმუნებული ვართ, მოსწავლეთა რაოდენობა თანდათან გაიზრდება, ხოლო ხელმძღვანელობა და პედაგოგები, საკუთარ ენერგიასა და გამოცდილებას არ დაიმურებენ. ემსახურონ ამ მამულიშვილურ საქმეს... ♦

პითეი. Але наш колектив добре усвідомлював, що це лише початок шляху. Не всі грузини Харкова знали про існування школи, а дехто відверто не вірив в успіх цього проекту. Але перший найважливіший крок ми зробили“

Нона Гогохія, керівник та викладач грузинської школи

Харкова: „Ми чудово розуміли вагомість цього проекту. Наші знання та досвід ми мусили застосувати для збереження та передачі дітям грузинської культури та духовної спадщини, бо вони позбавлені можливості навчатися у грузинських школах“.

Зураб Кірія, президент об'єднання „Сакартвело“: „Такі заходи пов'язані з багатьма труднощами, але проблеми існуватимуть завжди. Головне - намагатися їх долати“.

У школі поступово зростає кількість учнів. Учням викладають грузинську мову і літературу та історію рідної країни, а трохи згодом почав працювати й хореографічний ансамбль. Викладають у школі фахівці з вищою педагогічною освітою. Варто відзначити, що крім етнічних грузинів школу відвідують діти з українських сімей, які прагнуть вивчати історію, культуру і традиції грузинського народу. Наприкінці навчального року чисельність учнів школи зросла до 30 осіб.

У становленні успішної роботи харківської школи вагому роль відіграла Асоціація грузинів України „Іберіелі“ та Київський грузинський культурно-просвітницький Центр. Консультації та підтримка керівників цих структур мали для нас велике значення. Сподіваємося, що ця співпраця розвиватиметься та стане ще ефективнішою.

У перший навчальний рік учні грузинської школи Харкова брали участь в проєкті „Уроки дружби“, який реалізовувався під егідою Харківської обласної державної адміністрації. У етнічно-культурному фестивалі „Харків – мій дім“ зусиллями педагогів та учнів нашої школи проводився костюмований урок, присвячений творчості Іллі Чавчавадзе. Цей урок відвідали представники місцевої районної адміністрації. 2 червня у школі відбувся концерт до Дня Незалежності Грузії, під час якого наші учні продемонстрували грузинські танці, фольклорні та естрадні номери та виступи юних спортсменів.

Керівники грузинської школи Харкова намагаються урізноманітнити навчальний процес і позакласну роботу учнів. Зараз у школярів літні канікули, але попри це діти та батьки продовжують відвідувати школу, яка стала однією великою дружною сім'єю. Вже розроблено оновлену програму на наступний навчальний рік. Окрім грузинської мови та літератури, учні також вивчатимуть історію Вітчизни від стародавніх часів до сьогодення.

Ми впевнені, що кількість наших школярів зростатиме, а керівництво та педагоги навчального закладу не шкодуватимуть енергії та досвіду для служіння благородній справі. ♦

მეუფე სტეფანე და მღვდელი კახაბერი წირვისას
Владика Стефане та отець Кахабер при службі

ხმა ღვთისა, ხმა ერისა

(გზა ქართული ეკლესიისაკენ)

უმ ბოლო ღროს საქართველოს საპატრიარქო მეტი მონღოლებით ზრუნავს საზღვარგარეთ მცხოვრებ ქართველთა სულიერ გაძლიერებაზე. საღვთისოდ, ქართველი ღვთისმსახურნი გერმანიაში, ინგლისში, საფრანგეთში, ბელგიაში, საბერძნეთში, რუსეთში და აშშ-ში სწირავენ. უცხოეთის ბევრ ქვეყანაში ქართული სამრევლოები ჩამოყალიბდა. არც უკრაინა შეიქნა გამონაკლისი. კიევში, ამ ცოტა ხნის წინ, საქართველოს პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის, ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით გამოგზავნილ იქნა ქართველი მოძღვარი მამაო კახაბერი. წირვა-ლოცვა შაბათობით აღევლინება კიევი-პეჩორის ქვედა ლავრაში, ღვთისშობლის შობის სახელობის ეკლესიაში, დილის 9 საათზე. ეკლესია ჭერჭერობით მრევლის სინაკლებეს განიცდის, რადგან აქ მცხოვრებ თუ სტუმრად ჩამოსულ ქართველებს ინფორმაცია ამის შესახებ არ გააჩნიათ.

ივნისის შუა რიცხვებში საქართველოდან ჩამოვიდა მეუფე სტეფანე. იგი, კიევში მცხოვრებ ქართველებსა და უკრაინის მიტროპოლიის წარმომადგენლებს შეხვდა.

ჟურნალ „საქართველოს“ რედაქცია გაესაუბრა, წმინდა თამარ მეფის სახელობის სამრევლო საბჭოს თავმჯდომარეს, ბატონ ამირან თოღუას:

ბატონო ამირან, რა პერსპექტივაა კიევში ქართული ეკლესიის მშენებლობასთან დაკავშირებით?

მე ქრისტიანი ვახლავართ და მტკიცედ მწამს, რომ ნებისმიერი კეთილი საქმის წამოწყება უპერსპექტივო არ იქნება. მითუმეტეს,

წმინდა თამარ მეფის სახელობის ეკლესია იმდენად მამულიშვილოურ საქმედ მესახება, რომ დარწმუნებული ვარ – წარმატებით დაგვირგვინდება! კიევში შექმნილი, ქართული ქრისტიანული კერა, ბევრ გულს გაათბობს ჭეშმარიტად ქრისტესმიერი სიყვარულით, განამტკიცებს ქართულ და უკრაინულ ხალხთა ისედაც ტრადიციულ და უდალატო მეგობრობას.

ერთი სიტყვით, ეს ყველა ქრისტიანის მოვალეობაა და თუკი ვინმეს სურვილი გაუჩნდება თუნდაც ერთი სანთლის საფასური თანხით მაინც შეეწიოს ამ საქმეს, ჩვენს რეკვიზიტებს მოგაწვდით:

Р/р 26009043781651 у Київської міської філії АKB „Укрсоцбанк”, МФО 322012

Релігійна громада парафії на честь Святої цариці Тамари в Оболонському районі

м. Києва Української православної церкви

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და სამრევლოს საბჭოს სახელით უმოწიოლესად ვთხოვო ყველა მკითხველს, რომ ნაცნობ-ახლობლებს მიანოღონ აღნიშნული ინფორმაცია და ჩვენი ლოცვა:

ღმერთმა შეგაძლებინოთ ღვთისა და ერის სამსახური! წმინდა თამარ მეფის სახელობის სამრევლოს გამგეობის

კოორდინატები:

ტელ.: +38 (044) 531-56-16; +38 (067) 402-83-88

მამა კახაბერი, ტელ.: +38 (063) 105-44-56

www.iberieli.org (info@iberieli.org)

საქართველო საქართველო

#1(2) 2007

პროექტის ავტორი: ბესიკ შამუგია	Автор проекту: Бесік Шамугія
რედაქტორი: სოსო ჩოჩია	Редактор: Сосо Чочіа
ჟურნალისტები: მარინა ბუჟანიშვილი მარი ტყეშელაშვილი	Журналісти: Марина Бежанішвілі Марина Ткешелашвіли
თარგმანი: კონსტანტინე ალანია	Переклад: Константіне Аланія
დიზაინი და კომპიუტერული უზრუნველყოფა:	Дизайн та комп'ютерне забезпечення: G&V studio
დავით სეხნიაშვილი ვიქტორ მიხალევიჩი	Давид Сехніашвілі Віктор Михалевич
ფოტოგრაფები: ვლადიმერ პრიშჩეპა მიკოლა ლაზარენკო დმიტრო კუპრიანი	Фотографи: Володимир Прищепа Микола Лазаренко Дмитро Купріян

უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელი“
მადლობას უხდის უკრაინის ეროვნულ უმცირესობათა და
რელიგიის სახელმწიფო კომიტეტს
პროექტის დაფინანსებისათვის
Асоціація грузин України „Іберієли“
висловлює щиру подяку Державному комітету України
у справах національностей та релігії
за фінансування проекту

(1) უკრაინის პრეზიდენტი ვ.იუშჩენკო რუსთაველის ძეგლთან
Президент України В. Ющенко у пам'ятника Ш. Руставелі

